

VALSTYBĖS DŪMA RATIFIKAVO
RUSIJOS IR LIETUVOS SUTARTIS

Maskva, gegužės 21 d. (ITAR-TASS-ELTA). Trečiądienį Valstybės Dūma 268 balsais ratifikavo Rusijos Federacijos ir Lietuvos Respublikos valstybinės sienos bei išskirtinės ekonominės zonos ir žemyninio šelfo Baltijos jūroje atribojimo sutartis. Prieš dokumentų ratifikavimą balsavo 138 RF komunistų partijos, RLDP ir agropromoninės grupės deputatai, vienas susilaikė, praneša ITAR-TASS-ELTA.

Abi sutartis 1997 metų spalio 24 d. Maskvoje pasirašė Rusijos ir Lietuvos prezidentai. Valstybinės sienos sausumoje linija iš esmės įtvirtina ankstesnės administracinės sienos tarp RSFSR ir Lietuvos SSR, pažymėtos 1963 metų laidos žemėlapyje, liniją. Nuosekliai akcentuojamas principas, kad bet koks sienos linijos koregavimas, palyginti su 1963 metų linija, turi būti neįžymus ir atitinkamai kompensuojamas.

Atribojimo linija tarp Rusijos ir Lietuvos Baltijos jūroje nustatoma pirmą kartą. Pagal sutartį keisdamosi nedideliais plotais, šalys kompensavo viena kitai po 413,8 hektaro. Jokių teritorinių nuolaidų Lietuvai, t.y. teritorijų perdavimo jai be atitinkamos kompensacijos, nenumatyta. Rusijos ir Lietuvos sienos bei atribojimo Baltijos jūroje sutartys yra savitarpiskai susijęs, „paketinis“ klausimų sprendimas, grin-

džiamas šalių interesų balansu. Svarstant šį klausimą Valstybės Dūmoje, oficialus Rusijos prezidento atstovas, RF užsienio reikalų ministro pavaduotojas Vladimiras Čižovas pavadino priimtus dokumentus „išmintingo ir tvirto kompromiso rezultatu, atsižvelgiančiu į abiejų šalių interesus“. Pasak jo, Rusijos ir Lietuvos sutartyse nėra jokių „povandeninių akmenų“.

Tačiau Valstybės Dūmos deputatai dėl šių sutarčių ratifikavimo priėmė pareiškimą, kuriame keliamos kai kurios svarbios Rusijos ir Lietuvos bendradarbiavimo problemos. Apskritai parlamentarai pažymi „pozityvią Rusijos ir Lietuvos santykių dinamiką“ ir reiškia viltį, kad sutarčių ratifikavimas ir Lietuvos prisijungimo prie Europos Sąjungos sutarties pasirašymas padės juos stiprinti. Pabrėždami bendro Rusijos ir ES pareiškimo dėl tranzito tarp Karaliaučiaus srities ir kitos RF teritorijos dalies realizavimo svarbą, deputatai pažymi, jog Lietuva privalo „griežtai vykdyti visus įsipareigojimus, susijusius su Karaliaučiaus tranzitu“. Anot jų, tai - būtina sąlyga, kuri leistų pasiekti aukštesnį Rusijos ir Lietuvos bendradarbiavimo lygį.

Valstybės Dūma pareiškė atsižvelgianti į Lietuvos ketinimus prisijungti prie įprastinių ginkluotųjų pajėgų Eu-

ropoje sutarties. **Deputatai pasmerkė 2000 metų birželio 13 d. Lietuvos Seimo priimtą SSRS okupacijos padarytos žalos atlyginimo įstatymą ir „laiko jį veiksniu, smarkiai sukomplikavusiu Rusijos ir Lietuvos santykius“.** „Jeigu Lietuva imsis veiksmų šiam įstatymui realizuoti, Valstybės Dūma siūlys RF prezidentui imtis atitinkamų atsakomųjų priemonių“, - sakoma pareiškime.

Valstybės Dūma kreipiasi į RF prezidentą, prašydama įpareigoti RF vyriausybę pasiūlyti Lietuvai apsvarstyti galimybę pasirašyti „naują, į ateitį orientuojamą bazinį Rusijos ir Lietuvos dokumentą, kuriame būtų atsižvelgiama į dabartines realijas Europoje ir pasaulyje, pasiektą mūsų valstybių bendradarbiavimo lygį“.

Įstatymų leidėjai taip pat siūlo įpareigoti vyriausybę reguliariai, ne rečiau kaip kartą per metus, pateikti RF Federaliniam Susirinkimui oficialų pranešimą, kaip įgyvendinami RF, ES ir Lietuvos susitarimai. Kartu deputatai mano, jog reikia įpareigoti vyriausybę greičiau suderinti su Lietuva ir Europos Komisija supaprastintą krovinių gabenimo per Lietuvos teritoriją tvarką, aktyviau baigti rengti tarptautinių sutarčių dėl laivybos Kuršių įlankoje bei Karaliaučiaus srities ir Lietuvos Respublikos vandens keliais projektus.

A. VALIONIS: RUSIJOS DŪMOS
SPRENDIMAS SVEIKINTINAS

Vilnius, gegužės 21 d. (ELTA). Nors „paskutinės minutės“ sąlygomis Rusijos Dūmoje ratifikuota, Rusijos Federacijos ir Lietuvos Respublikos valstybės sienos sutartis yra sveikintinas rezultatas. Tai prisidės prie gerų dvišalių santykių Lietuvai perėjus į naują būvį - tapus NATO ir Europos Sąjungos nare.

Tokią poziciją *Eltai* išsakė užsienio reikalų ministras Antanas Valionis. Jo žodžiais, diplomatai įpratę „prie įvairiausių tempų, ir ne visada vienos pusės siekiai randa atgarsį kitoje pusėje“. Tačiau pagal diplomatijos logiką svarbiausia pasiekti gerą rezultatą ir Lietuva šį rezultatą priima su pasitenkinimu, pabrėžė ministras. Juo labiau, kad Lietuva pirmoji iš buvusių okupuotų SSRS respublikų susitvarkė savo sienas su Rusija.

Lietuvos ir Rusijos prezidentai sienos sutartį pasirašė prieš pusšesčių metų - 1997-ųjų spalio 24 dieną. Lietuvos Seimas ją ratifikavo 1999 metų spalio 19-ąją. Rusijos Dūma sutartį ratifikavo telikus penkioms savaitėms iki naujosios Karaliaučiaus tranzito tvarkos, dėl kurios apsispręsta 2002 metų lapkričio 11-ąją Briuselyje vykusiame ES ir Rusijos viršūnių susitikime. Rusijos Prezidentas Vladimiras Putinas gegužės 21 d. akcentavo, kad ši sutartis, kaip ir gegužės 12-ąją pasirašytas Lietuvos ir Rusijos readmisijos susitarimas, yra „Karaliaučiaus tranzito problemos sprendimo dalis“.

Lietuvos ir Rusijos valstybės sienos sutartis įsigalios abiem šalims pasikeitus ratifikaciniais raštais. A. Valionis užtikrina, kad šie teisiniai formalumai bus įvykdyti „labai greitai“.

Ministras taip pat pabrėžė, kad Lietuva suinteresuota plėtoti draugiškus santykius su Rusija ir įvykdyti visus susitarimus, kad tranzitas į Karaliaučių vyktų sėkmingai. „Mes suinteresuoti bendradarbiauti su Rusijos Karaliaučiaus sritimi, aktyviai ten investuoti ir dalyvauti kuriant normalią ekonominę atmosferą, išnaudoti visas galimybes, nedarydami ten naujų problemų kamuolio“, - teigia ministras.

A. Valionis akcentavo, kad sutarties ratifikavimas reikšmingas ir tuo požiūriu, kad įrodo, jog abi pusės - ir Rusija, ir Lietuva, vykdo savo įsipareigojimus.

KANADOS PARLAMENTARŲ VIZITAS

Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas ir Kanados Bendruomenių rūmų pirmininkas Peter Miliken yra įsitikinę, kad gegužės 19 d. prasidėjęs Kanados parlamentarų vizitas Lietuvoje bus dar vienas žingsnis į šių šalių ir parlamentų bendradarbiavimą, kultūrinių santykių plėtrą, ekonominių ryšių stiprinimą. Tai jie patvirtino Seimo rūmuose surengtame brifinge.

Seimo pirmininkas padėkojo svečiui už tai, kad Kanada buvo pirmoji šalis, ratifikavusi

Lietuvos stojimo į NATO protokolus. Seimo vadovas taip pat pasidžiaugė, kad Lietuvą su Kanada sieja labai draugiški ir gana intensyvūs ryšiai.

Kanados Bendruomenių rūmų pirmininkas P. Miliken sakė manęs, kad Lietuvos ekonominiai ir politiniai santykiai su Kanada dar labiau gerės.

„Labai norėtume, kad Kanada dalyvautų jūsų ateityje, jūsų klestėjimo ateityje. Tikiuosi, kad jums tapus ES nare mes toliau galėsime plėtoti įvairiašalius savo santykius“,

sakė svečias. Su Seimo pirminku jis kalbėjo apie įstatymų leidybos procesą, apie santykius su Kanados kaimyne JAV ir su Lietuvos kaimyne - Rusija, pasidalijo mintimis apie kovą su narkomanija.

Vizito metu svečiai dar susitiko su Lietuvos prezidentu Rolandu Paksu, Ministrų pirmininku Algirdu Brazausku. Kanados Bendruomenių rūmų delegacija taip pat susitiko su Seimo Užsienio reikalų, Europos reikalų, Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetų bei NATO reikalų komisijos nariais.

Tiksliname *Dirvos* Nr. 20 pirmojo puslapio nuotraukos parašą, kuris mums buvo įteiktas klaidingas. Nicholas Gattozzi nuotraukoje yra Clevelando tautybių atstovai Baltuose Rūmuose NATO šventėje. Iš k: Clev. ALTo ir Clev. Pabaltiečių komiteto pirm. Algimantas Pautienis, Clev. Pabaltiečių komiteto vicepirm. Maris Mantienis, JAV Prezidento komisijos narys August Pust, Clev. Latvių sąjungos pirm. Silvia Rutenbergs, Janet Voinovich, senatorius George Voinovich, LR Garbės konsulė Ingrida Bublienė, Slovenian American Heritage Foundation pirm. Tony Hiti, dr. Viktoras Stankus, rumunų vyskupas Remus Grama.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

■ **LIETUVOS PREZIDENTAS SVEIKINO LIETUVIŲ MOKSLO IR KULTŪROS SIMPOZIUMĄ**
Vilnius, gegužės 21 d. (ELTA). Trečiadienį Čikagoje prasidėjo XII Pasaulio lietuvių mokslo ir kultūros simpoziumas. Sveikinimą jo dalyviams pasiuntė Lietuvos Respublikos Prezidentas Rolandas Paksas.

Brangieji, kreipiasi šalies vadovas į visus susirinkusius Pasaulio lietuvių centre ir reiškia apgailestavimą, kad šį kartą negali asmeniškai kiekvienam paspausti rankos.

Mokslo ir kūrybos simpoziumai, rašo Prezidentas, kuriuos drąsiai galima vadinti lietuvių mokslininkų suvažiavimais, šių dienų gyvenime įgauna ypatingą reikšmę. Istorinis lūžis, kurį lemia Lietuvos grįžimas į Europą, įskemiau negu bet kada ragina sutelkti visų lietuvių intelektualų pastangas.

Tik mokslas, pabrėžia R. Paksas, žiniomis ir naujausiomis technologijomis grįsta ekonomika padės įveikti iš sovietų okupacijos laikų paveldėtą mūsų valstybės atsilikimą ir leis pakelti žmonių gerovę.

Mes neturime gausių gamtos turtų, tačiau turime talentingų žmonių ir protų. Skindamiesi per istorijos prarajas, sugebėjome išsaugoti savo kalbą ir kultūrą, stebiname pasaulį mokslininkų darbais.

Neabejoju, sako šalies vadovas, kad Lietuvos balsas bus girdimas ir vieningoje Europoje. Tam reikia santarvės, glaudaus visų mūsų ryšio ir bendro darbo.

“Į darbą, broliai, vyrs į vyrą, šarvuoti mokslu atkakliu”. Man atrodo, rašo R. Paksas, kad šiuos, dar devynioliktojo amžiaus pabaigoje parašytus žodžius, Poetas paskyrė mums.

Puikios Jūsų sueigos proga linkiu kuo geriausios sveikatos, stiprybės ir nesibaigiančios tarnystės Tėvynei Lietuvai, - baigia sveikinimą Lietuvos Respublikos Prezidentas R. Paksas.

■ **MIRTIES BAUSMĖ IŠ LIETUVOS IŠNYKS**

Seimo nariai po pateikimo pritarė Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 13-ajam protokolui dėl mirties bausmės panaikinimo visai atvejais, be jokių išlygų. Seime pradėta šio dokumento ratifikavimo procedūra.

Lietuvoje mirties bausmė iš Baudžiamojo kodekso už kriminalinius nusikaltimus buvo pašalinta dar 1998 metų gruodžio 21 d. 1999 metų sausio 18 d. Lietuva pasirašė Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos 6-ąjį protokolą dėl mirties bausmės panaikinimo. Šį protokolą pasirašiusioms valstybėms paliekama išlyga taikyti mirties bausmę už veiksmus karo arba neišvengiamo pavojaus kilti karui metu.

13-ąjį protokolą, numatantį mirties bausmės panaikinimą be jokių išlygų, Lietuva pasirašė 2002 metų gegužės 3 d. Vilniuje vykusios Europos Tarybos Ministrų komiteto 110-osios sesijos metu.

Pateikdamas Seimui ratifikuoti šį tarptautinį teisės aktą, užsienio reikalų ministras Antanas Valionis pažymėjo, kad protokolą yra pasirašiusios 40 iš 45 valstybių Europos Tarybos narių. Prie 13-ojo protokolo nėra prisijungusios tik Turkija, Rusija, Azerbaidžanas, Armėnija ir Albanija.

27 valstybės, pasirašiusios 13-ąjį Žmogaus teisių ir laisvių apsaugos konvencijos protokolą, jau yra jį ratifikavusios.

Po pateikimo protokolą bus svarstomas Seimo komitetuose. Baigti ratifikavimo procedūrą tikimasi birželio mėnesį.

■ **LIBERALAI RAGINA ĮVERTINTI V. USPASKICHO VEIKLĄ**

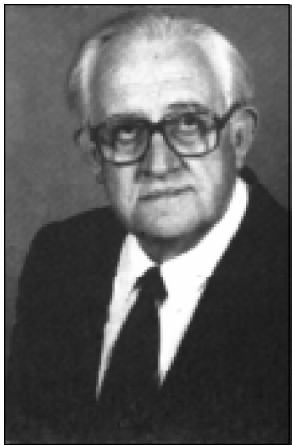
Lietuvos liberalų sąjungos pirmininkas Eugenijus Gentvilas ragina Seimo pirmininko Artūro Paulausko vadovaujamą Naująją sąjungą aiškiai įvertinti prieštarai vertinamo referendumo dėl Seimo rinkimų sistemos keitimo rengėjo parlamentaro Viktoro Uspaskicho veiklą.

V. Uspaskichui Vyriausiajai rinkimų komisijai įteikus daugiau kaip 300 tūkst. piliečių, pritariantį tokio referendumo surengimui, parašų, anot E. Gentvilo, socialliberalai turi nedvejodami pareikšti savo poziciją dėl šio Naujosios sąjungos frakcijos Seime nario elgesio.

“Iš Naujosios sąjungos vadovų ne kartą girdėjome priekaištų V. Uspaskicho adresu, perspėjimų atšaukti jį iš Seimo Ekonomikos komiteto pirmininko pareigų. Tačiau viskas baigdavosi kalbomis, o konkrečių veiksmų niekaip nesiimama”, - teigė E. Gentvilas. Anot jo, nebylus V. Uspaskicho rengiamos akcijos toleravimas leidžia daryti išvadą, jog socialliberalai linkę pritarti prieštarai vertinamoms savo bendražygio iniciatyvoms, o palikdami jį svarbiose pareigose parlamente suteikia jam geresnę tribūną propaguoti savo idėjas.

Lietuvių grįžimo į tėvynę informacijos centras

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Algirdas Pužauskas

Gegužės mėnuo musulmonų valdomam pasaulyje pasižymėjo teroro veiksmis. Tai sudarė progą JAV vyriausybei pažvelgti į netolimą praeitį, pagnrinėti tarptautinę al-Qaida organizaciją, kurios celės veikia daugelyje arabų kraštų ir tarp jų kaimynų. Teroro veiksmams pasireiškė Azijoje, Afrikoje, Viduriniuose Rytuose ir Rusijoje, kur Čėčėnijoje per savaitę sprogo dvi galingos bombos, čia žuvo savižudė moteris, našlė prieš rusų okupaciją kovojusio ir žuvusio čėčėno. Su teroriste žuvo 14 žmonių, daugiau šimto buvo sužeistų. Kita bomba Vladikavkaze sprogo tarp maldininkų, susirinkusių švęsti savo pranašo Muhammad gimtadienį. Žuvo 59 žmonės, daugiausia rusų administracijos tame regione darbuotojų. Rusijos paskirtas regiono viršininkas Akhmad Kadyrov liko gyvas, nors jo sargybiniai žuvo.

Tarptautinio terorizmo veiksmams, organizuojami al-Qaida slapčių celių, padėjo pagerinti JAV-Rusijos santykius. Kaip tik tą savaitę, kada įvyko du kruvini sprogdimai Čėčėnijoje, Amerikos valstybės sekretorius Colin Powell lankėsi Rusijoje, kalbėjosi su prezidentu Vladimir Putin ir užsienio reikalų ministru Igor Ivanov. Buvo kalbėta daugiausia apie Irako naujos vyriausybės sudarymo klausimus, apie sankcijas

TERORAS NESIBAIGIA

Irakui. Visuose pasitarimuose paliesti ir terorizmo klausimai. Pripažinta, kad tarptautinis terorizmas paliečia daugelį pasaulio šalių. Sekretorius Powell tarėsi su Rusijos vadovais ir apie planuojamą prezidento Bush vizitą Maskvoje birželio mėn.

Žinių agentūra *The Associated Press* atkreipė dėmesį į paskutinius teroristų veiksmus. Didelį nerimą sukėlė 1998 m. rugpjūčio 7 d. teroro puolimai prie Amerikos ambasadų Tanzanijoje ir Kenijoje. Ten žuvo 12 amerikiečių diplomatų ir nekalti vietiniai gyventojai, iš viso 243 žmonės. Kitas teroro puolimas 2000 spalio 12 d. įvyko Jemeno uoste, kur nedidelis, sprogmenų pilnas laivelis smogė JAV karo laivui “Cole” į šoną, čia žuvo 17 amerikiečių jūreivių. Tų pačių metų gruodžio 30 dieną Filipinuose teroristai sužalojo traukinį, autobusą, oro uosto įrengimus ir gazolino stotį. Išaiškinta, kad sprogdimus vykdė islamo radikalų grupuotė Jemaah Islamiyah, veikianti Pietryčių Azijoje. Sprogimuose žuvo 22 žmonės. Daug didesni žmonių nuostoliai buvo 2001 m. rugsėjo 11 d. teroro puolimuose, kur 19 savižudžių, pagrobę keleivinius lėktuvus, susprogdino Pasaulio Prekybos Centro dangoraižius New Yorke. Žuvo daugiau 3,000 žmonių. Šis puolimas paskatino JAV vyriausybę rimtai išeiti į kovą su terorizmu.

Tunise savižudžiai teroristai susprogdino 2002 balandžio mėn. 11 d. Djerba saloje istorinę sinagogą. Čia žuvo 21 Vokietijos turistai. Savižudiškas puolimas Pakistano mieste Karachi sužalojo JAV konsulatą, nužudė 14 pakistaniečių praeivių. Išaiškinta, kad ir čia įvelta al-Qaida grupuotė.

Tų pačių metų rudenį labai veiklūs pasirodė Filipinų teroristai, vadovaujami Abu Sayyaf. Spalio mėnesį pulti šeši taikiniai, nužudyta, sužeista kelios dešimtys žmonių. Saugumo darbuotojai šią veiklą surišo su al-Qaida grupuotės veikla. Spalio 12 d. Bali saloje, Indonezijoje, kelios bombos nužudė naktinio klubo lankytojus, apie 200 turistų, daugiausia iš Australijos.

Paskutinieji teroro puolimai palietė draugišką Amerikai Saudo Arabiją. Šioje šalyje dirba daug užsieniečių, jų tarpe apie 35,000 amerikiečių ir apie 30,000 britų. Jų šeimoms valstybė pastatė specialius pastatus, rezidencijas su Vakarų pasauliui priimtinais įrengimais. Buvo trys tokie pastatai, gegužės 12 d. visi trys buvo susprogdinti automobiliuose paslėptų sprogmenų, panašiai kaip 1996 m. susprogdintų JAV kareivinių, kuriose nužudyta 19 amerikiečių kareivių. Saudo užsienio reikalų ministras princas Saud al-Faisal pareiškė, jog sostinėje Riyadh girdėjosi gandų, kad bus puolami užsienio pastatai. Jis tačiau paneigė, kad Saudo vyriausybė buvo apsileidusi ir nesaugojo pastatų. Yra faktas, kad ne vien Amerikai ar Anglijai tenka kovoti su teroristais. Su jais kovoja ir Saudo Arabija. Jos vyriausybė sutiko įsileisti JAV šešis valdininkus, kurie padės išaiškinti, kas bandė susprogdinti užsieniečių gyvenamus namus. Žinoma tik, kad bombas sprogdino Hezbollah gaujos nariai. Po pirmadienio sprogdimų iš Saudo išvažiavo mažiau reikalingi diplomatai ir jų šeimų nariai. Kiti persikėlė į sostinės karinius pastatus, kurie yra geriau saugomi.

(Nukelta į 3 p.)

JAV Valstybės sekretorius Colin Powell, antrasis iš kairės, atvykęs į Saudi Arabiją, tarėsi su princu Abdullah, kuris pasmerkė teroristus, pavadindamas juos nusikaltėliais ir žudikais, kurie turi būti nubausti.

AP nuotr.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

DIRVA

TEL. (216) 531-8150

FAX. (216) 531-8428

E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: EDITORIAL BOARD

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - \$40.00, first class - \$63. Single copy - 75 cents. Air mail overseas - \$115.00.

Prenumerata metams - \$40.00, pusei metų - \$25.00, pirma klase - \$63. Oro paštu į užsienį metams - \$115.00. Atskiro numerio kaina - 75 centų. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

40-ASIS LIETUVIŲ FONDO SUAŽIAVIMAS

Lietuvių fondas savo 40-ajame narių suvažiavime, kuris šiais metais įvyko gegužės 3 d. Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, paminėjo šią visiems lietuviams reikšmingą sukaktį. Dalyvavo 89 nariai su 10,222 balsais.

Antrosios lietuvių bangos, kuri pasitraukė iš Lietuvos nuo sovietinio rusų komunizmo, įsikūrimas Amerikoje pareikalavo maždaug vieno dešimtmečio. Kai jau buvo apsiprasta su nauja aplinka, pasirošta naujam gyvenimui, pradėta galvoti ir apie lituanistinį švietimą, kultūrinę tautinę veiklą ir tos veiklos finansavimą, kuri tuo metu buvo liūdnoje padėtyje. Vienas kitas rašė spaudoje, kad reikia kažkokio fondo, bet niekas nieko nedarė. Ypač šeštadienio lituanistinėm mokyklom reikėjo paramos. Praėjo dešimtmetis. Ir štai *Drauge* dr. Antanas Razma rašo, kad reikia mums milijoninio fondo. Jei tūkstantis lietuvių paaukotų po tūkstantį dolerių, tai ir būtų milijonas. Jo straipsnis susilaukė dėmesio: daugelis pritarė, bet ir buvo kitaip manančių. Pasėtas grūdas į derlingą žemę pradėjo nešti vaisių. Jam pritarė lietuviai gydytojai ir suaukojo Fondo pradžiai. Tuo pačiu metu ir Lietuvių Bendruomenės valdyba, kuriai vadovavo pedagogas Stasys Barzdukas, norėjo steigti savo fondą, nes lietuvybės išlaikymui labai trūko pinigų. Įvyko bendras fondo steigėjų ir Lietuvių Bendruomenės vadovų pasitarimas Čikagoje pedagogės Alicijos Rūgytės bute 1961 m. kovo 19 d. Po “karštų” diskusijų pagaliau buvo nutarta turėti vieną fondą, kurio pavadinimas turėtų būti **Lietuvių fondas**. Vyko dar visa eilė pasitarimų, bet dr. A. Razma su keliais teisininkais paruošė įstatų projektą ir pasiūlė JAV LB tarybai, kuriems ir buvo pritarta. Lietuvių fondas 1962 m. kovo 14 d. buvo įregistruotas Illinois valstijos reikalingoje įstaigoje *Lithuanian Foundation* pavadinimu, o nuo federalinių mokesčių atleidimas, kurie aukos Fondui, buvo gautas 1964 m. gruodžio 7 d. Laikinosios tarybos pirmininku buvo išrinktas dr. A. Razma, o valdybos pirmininku pakviestas mokytojas ir ALTo veikėjas Teodoras Blinstrubas. Pirmasis Fondo narių suvažiavimas įvyko 1963 m. gegužės 13 d. Tuo metu jau turėta 230 narių ir 71,670 dol. kapitalas.

Šiandien Lietuvių fondas jau tapo lietuvybės išlaikymo finansine institucija užsienyje, taip pat padeda ir Lietuvos švietimui ir kultūrai. Jau ketvirti metai Lietuvių fondas skiria lietuviškumo veiklai po vieną milijoną dolerių. Šiais metais buvo peržengta 14 milijonų dolerių įnešto kapitalo suma. Tai pasiekta 7,190 narių dėka.

Fondo vadovybė turi didžiulį visuomenės pasitikėjimą. Per 40 metų aukos ir palikimai leido Fondui paskirti lietuvybės reikalams daugiau negu 11 milijonų dolerių: švietimui, stipendijoms, Lietuvių benruomenei, žiniasklaidai, įvairiems centrams išlaikyti, Lietuvos mokytojams, menui, jaunimui ir organizacijoms. Viskas atliekama sąžiningai, nes per 40 metų veiklos nerasta jokių priekaištų. Visi mes galime savo aukomis ir palikimais prisidėti, kad Lietuvių fondas pasiektų 20 milijonų kapitalo sumą ir lietuvybės veiklai būtų galima skirti kasmet bent po du milijonus dolerių.

S. Tūbėnas

Į VILNIŲ KELIOMS DIENOMS SUGRĮŠ 1812 METAI

Laisvės dvelksmas, kurį į Lietuvą buvo atnešusi Napoleono armija, dar nepakankamai suvoktas ir įprasmintas. Tad Vilniuje aptiktų šios armijos karių laidojimo iškilmes nuspręsta išplėsti, primenant visuomenei 1812 metų įvykius Vilniuje, jų istorinę reikšmę.

Šių reginių programa pristatyta gegužės 22 d. Krašto apsaugos ministerijoje surengtoje spaudos konferencijoje. 1812 metų įvykiai bus minimi Vilniuje, gegužės 30 - birželio 1 dienomis. Prie Baltojo tilto inscenuotose kautynėse grumsis Napoleono ir Rusijos armijų kariai. Dalyvauti mūšyje atvyks per 500 karo istorijos klubų narių iš Rusijos, Baltarusijos, Ukrainos, Latvijos, Lenkijos, Prancūzijos. Ir pėstininkai, ir kavalerija dėvės istorines uniformas.

1812 metų atmosfera bus atkurta ir Rotušės aikštėje. Čia susirinkę miestelėnai galės išvysti teatralizuotą reginį - Napoleono kariuomenės įžengimą į Vilnių su svarbiausiomis istorinėmis detalėmis, pavyzdžiui, miesto burmistro kalba. Vyks Senamiesčio teatro ir cirko vaidinimai.

1812 metų įvykių paminėjimui Vyriausybės sudarytos organizacinės komisijos pirmininkas krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius pabrėžė,

kad vadinamasis prancūzmetis - išskirtinis Lietuvos istorijos etapas. Carinės Rusijos okupuota Lietuva mėgino pasinaudoti Napoleono žygiu prieš Rusiją ir atkurti nepriklausomybę. Gyventojai Didžiąją Armiją sutiko kaip išvaduotoją. Napoleonui užėmus Vilnių, buvo įkurta Lietuvos laikinoji vyriausybės komisija ir imta formuoti Lietuvos kariuomenę. Palyginti per trumpą laiką buvo sukurtas pėstininkų pulkas, pradėta formuoti Tautinė gvardija.

Spaudos konferencijoje dalyvavęs istorikas, dr. Virgilijus Pugačiauskas pabrėžė, kad 1812 metų Vilnius buvo tapęs vienu iš Europos politinio gyvenimo centrų. Čia buvo apsiestoję aukšti Prancūzijos pareigūnai, kitų šalių ambasadoriai. Tuo metu, pasak istoriko, Lietuva buvo arčiausiai savo nepriklausomybės. Valstiečiai ėmė laukti baudžiavos panaikinimo, diduomenė buvo palanki Napoleono vykdomoms reformoms. Nors vadinamasis prancūzmetis truko labai trumpai, jis paskatino laisvės ir nepriklausomybės idėją. Ryškų to meto įvykių pėdsaką liudija mūsų dienas pasiekę pasakojimai apie užkastus prancūzų lobius, Napoleono kepurėmis pavadinti kalneliai.

Vilniuje, Šiaurės miestelyje

aptikta Napoleono armijos karių kapavietė, pasak dr. V. Pugačiausko, - viena iš didžiausių visoje Europoje. Čia palaidoti ne mūšiuose žuvę kariai, o ligų ir bado aukos. Manoma, kad iš viso Vilniuje amžiną poilsį surado apie 40 tūkstančių šios armijos karių ir dar tiek - Vilniaus apylinkėse.

Archeologai nustatė, kad Vilniuje aptiktoje kapavietėje buvo apie tris tūkstančius vienuolikos tautybių karių. Jų palaikai birželio 1 d. bus palaidoti Vilniaus Antakalnio memorialė. Spaudos konferencijoje krašto apsaugos ministras pabrėžė, kad kariai bus laidojami, o ne perlaidojami, nes istoriniuose šaltiniuose nerasta duomenų, kad 1812 m. jie būtų laidoti su apeigomis. Plito ligos, kūnai buvo užkasami skubiai. Neabejojama, kad Napoleono kariai buvo krikštyti, tad dabar, Antakalnio kapinėse jie bus laidojami su religinėmis apeigomis.

Apie teatralizuotus renginius prie Baltojo tilto ir Rotušės aikštėje spaudos konferencijoje pasakojo Vytauto Didžiojo karo muziejaus Karybos istorijos skyriaus vedėjas, Kauno karo istorijos klubo didysis etmonas Arvydas Pociūnas, Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas Kęstutis Nėnius.

Eltos inf.

TARPTAUTINIŲ ĮVYKIŲ APŽVALGA

Atkelta iš 2 p.

Saudo ambasadorius Vašingtone princas Bandar bin Sultan pripažino spaudos konferencijoje, kad buvo bandoma sustiprinti apsaugą minėtuose rajonuose. Tai įrodo ir tas, kad teroristai nužudė kelis Saudo sargybinius. Tarp žuvusių rasti ir devyni teroristai, kurių, manoma, net 19 dalyvavo puolime. Saudo Arabijos sprogiemuose žuvo 30 užsieniečių ir 194 buvo lengvai sužeisti. Tarp žuvusių buvo 8 amerikiečiai, sužeistų - 40. Prezidentas Bush pareiškė apie sprogdintojus, kad jų vienintelis tikėjimas yra neapykanta ir jie patirs, ką reikia teisingumo ranka. Alžyre pavyko išvaduoti iš al-Qaida gaujos 17 Europos turistų: skandinavų, austrų ir vokiečių. Dar 15 yra kažkur laikomi įkaitais Sacharoje, kalnuose, netoli Libijos sienos.

Keliais sakiniais

• **JAV diplomatai** pradėjo pasitarimus Ženevoje su Irano atstovais, nors diplomatinį ryšių tos dvi šalys neturi.

• **Taivano** vyriausybė ėmėsi griežtų priemonių SARS epidemijai sustabdyti. Salą lankyti uždrausta Honk Kongo

ir Kinijos gyventojams. Visi vietiniai yra paliesti karantino, privalo nešioti apsaugines kaukes, tikrinti temperatūrą. Namuose izoliuoti piliečiai nešiojasi stebėjimo aparatus

• **Rusijos** laikraštis *Vremia novostej* paskelbė, kad Irako diktatorius Saddam Hussein yra miręs 1999 m. nuo limfagyslių vėžio. Po tėvo mirties Irako valdymą perėmė jo sūnūs Qusay ir Uday. Jie suorganizavę panašių į savo tėvą ant-rininkų komandą, kurios nariai pasirodydavo televizijos kameroms. Laikraštis tai sužinojęs iš artimo prezidento patarėjo ir gydytojo Muslim Asadi, apie tokią valstybės padėtį žinoję tik artimiausi Baath socialistų veikėjai. Pats gydytojas nuotraukose sugebėjęs įžiūrėti pagrindinius veido skirtumus tarp Saddam ir penkių jo ant-rininkų.

• **Pietų Korėjos** prezidentas Rohj Moo-hyun buvo šiltai priimtas prezidento Bush. Jungtinėje spaudos konferencijoje jis pasakė, jog Pietų Korėjai yra labai svarbu, kad JAV neišvežtų savo kareivių iš Pietų Korėjos. Jis mano, kad kareivių perkėlimas į kitas P. Korėjos vietas būtų įmanomas, tačiau visiškas amerikiečių išve-

žimas labai pakenktų Pietų Korėjos investicijoms. Jis pabrėžė, jog būtų geriausia, jei Šiaurinė Korėja paklaustų savo kaimynų ir atsakytų branduolinių ginklų.

• **Centriniamė Irake**, kur buvęs Irako režimas laidodavo savo politinius priešus, buvo kareivių atrastos masinės šijitų veikėjų kapinės. Irakiečių laisva spauda aprašo kaip valdžia bausdavo šijitų sportininkus. Irako valstybinė futbolo (kojinio) rinktinė būdavo žiauriai baudžiama, jei pralaimėdavo tarptautinėse rungtynėse, o gaudavo nemažas sumas už laimėjimus.

• **Valstybės** sekr. Colin Powell po metų apsilankė Izraelyje, kur ragino dešiniųjų vyriausybę nevengti derybų su palestiniečiais, kuriems pradėjo vadovauti gan nuosaikus premjeras Mahmoud Abbas. Jis pats yra kilęs iš palestiniečių pabėgėlių šeimos. Amerika bando įjungti Izraelį į visiems priimtina taikos planą. Iš partijos vado pareigų pasitraukė Izraelio darbiečių partijos vadas Amram Mitzna, buvęs kariuomenės generolas. Jis pasisakė už Darbo partijos planą įsteigti Palestinos valstybę.

JAV Senatas patvirtino NATO plėtotę. Maris Mantenieks, Clevelando Pabaltiečių komiteto vicepirm. ir dr. Viktoras Stankus, JAV LB Visuomeninių Reikalų Tarybos narys, dėkoja dr. Condoleezza Rice, JAV Saugumo reikalų patarėjai, už nenuilstamą darbą plečiant NATO.

Jono Urbono nuotr.

PRANEŠIMAS APIE NATO

Algimantas Pautienis

Š.m. gegužės 12 d., JAV senatoriaus G. Voinovich įstaigos kvietimu, Clevelande lankėsi JAV Valstybės asistentė pasekretorė Janet Bogue ir padarė pranešimą tautybių atstovams apie įvairius NATO reikalus.

Pranešimas vyko Dievo Motinos parapijos patalpose. Šį informacinį susirinkimą pradėjo LB Apylinkės pirm. A. Gudėnas. Po to maldą sukalbėjo kun. kleb. G. Kijauskas ir žodį tarė Lietuvos R. Garbės konsulė I. Bublienė.

Prelegentė kalboje palietė klausimus apie šios Sąjungos sudėtį, tikslus, praplėtimą bei techninius reikalus. NATO yra lyg didelis skėtis, po kuriuo susitelkia eilė valstybių bendromis jėgomis apsiginti nuo užpuolimų. Užpuolimas vienos narės reiškia, kad visos narės-valstybės yra užpultos ir visų pareiga yra padėti apginti užpultąją valstybę. NATO - karinė sąjunga. Nesusipratimai tarp narių-valstybių yra sprendžiami diplomatinio būdu ir reikalui esant pakviečiamos kitos narės tarpininkauti.

Kiekviena valstybė padaro savo ekonominį bei karinių pajėgų įnašą į šią sąjungą ir turi naudos, kad reikalui esant visos kitos sąjungos narės padės jai apsiginti. Po dabartinio praplėtimo NATO turės 26 nares.

Visos NATO narės prisideda prie bendro Sąjungos stiprinimo: didesnės valstybės

su gausesne karine pajėga, mažesnės su specialiais daliniais, kaip kalnų kovoms paruoštais kariais, nuo atominių bei biologinių ginklų gynybos specialistais, medikais ir kt. NATO pajėgos yra pasiruošusios bet kokio pobūdžio konfliktui. Dabartiniu metu NATO pajėgos yra pergrupuojamos į modernią, lanksčią ir greitai galinčią veikti karinę pajėgą.

Einama prie visų NATO narių sujungimo į vieną kariuomenę. Viskas vykdoma tik anglų kalba ir visos susižinėjimo priemonės bei įvairūs aparatai yra suderinti, kad vienos valstybės kariai gali palaikyti reikalingą ryšį su kitos valstybės daliniais. Taip pat suderinami šoviniai ir kiti reikmenys. Visi NATO daliniai nešioja savo valstybių uniformas su NATO ženklais.

JAV nori sąjungą toliau praplėsti, kad visa Europa taptų vienu laisvu bei taikoje gyvenančiu kontinentu. Tai sustiprins Europos ir JAV saugumą. Kitas praplėtimas greičiausiai įjungs Balkanų valstybes, nors jos dar nėra kviečiamos.

Po pranešimo ji atsakė į kelis klausimus. Nors pranešime negirdėta naujų bei iki šiol nežinomų dalykų, jis buvo naudingas mažiau susipažinusiems su NATO reikalais.

Pranešime buvo keli netikslumai: Turkija yra labai gera NATO narė ir ištikima JAV sąjungininkė (Irako konfliktas?). Rusija buvo palanki

Baltijos Valstybių įjungimui į NATO (?!).

Pranešime dalyvavo gal 40 asmenų. Po pranešimo G. Kudukienė padalino 7 filmų juosteles iš lapkričio mėn. vykusio dabartinių NATO kandidačių pakvietimo paminėjimo ir pageidavo, kad juostelės būtų persiųstos šių valstybių prezidentams.

“VILNIAUS DEŠIMTUKO” MISIJA DAR NEBAIGTA

Trakai, gegužės 21 d. (ELTA). Trakų pilyje susirinkę “Vilniaus dešimtuko” šalių parlamentų pirmininkai patvirtino siekį tęsti bendradarbiavimą.

“Esame pasirengę tęsti savo bendradarbiavimą iki tol, kol visos “Vilniaus dešimtuko” šalys bus priimtose į NATO”, - sakė Lietuvos Seimo pirmininkas Artūras Paulauskas.

Jis prognozuoja, kad iki 2004 m. “Vilniaus dešimtuko” narės dar rengs savo susitikimus, nes jos įvykdys savo misiją tik visoms 10 valstybių tapus NATO narėmis. 7 iš 10 Vilniaus grupės narių jau sulaukė kvietimo į NATO.

“Esame pasiryžę vykdyti atvirų durų politiką ir tvirtai tikime, kad Albanija, Kroatija ir Makedonija bus pakviestos stoti į NATO aljansą atsiradus artimiausiai galimybei. Įsipareigojame dirbti kartu su NATO sąjungininkėmis, kad Albanija, Kroatija ir Makedonija būtų integruotos į NATO”, - sakoma priimtoje “Vilniaus dešimtuko” deklaracijoje.

Joje pažymima, kad NATO plėtra buvo ir bus lemiamas veiksnys užtikrinant ir stiprinant saugumą bei pastovumą Europoje. “Vilniaus dešimtuko” šalys savo dokumente įsipareigojo dalytis patirtimi su visomis narystės NATO siekiančiomis šalimis.

Seimo pirmininkas A. Pau-

LIETUVIŲ FONDO PAREIŠKIMAS

Lietuvių fondo metiniame suvažiavime, kuris įvyko 2003 m. gegužės 3 d., LF Tarybos buvo pristatytas Lietuvių fondo “Articles of Incorporation” pakeitimas narių suvažiavimui tvirtinti.

Po suvažiavimo spaudoje atspausdinti aprašymai, liečią “Articles of Incorporation” pakeitimą, nėra visai tiksliai pristatyti visuomenei.

“Articles of Incorporation” pakeitimas buvo svarstytas ir vienbalsiai Lietuvių fondo Tarybos priimtas, kad būtų pristatytas metiniam LF narių suvažiavimui. LF nariams pranešimas apie suvažiavimą su visa informacija buvo išsiųstas prieš 30 dienų prieš suvažiavimą pašto pirmą klase.

“Articles of Incorporation” pakeitimas buvo padarytas pagal Illinois valstijos reikalavimus. Jokie Illinois valstijos ar Lietuvių fondo įstatai nereikalauja, kad būtų atsiklausta JAV Lietuvių Bendruomenė dėl “Articles of Incorporation” pakeitimų.

Kaip žinome, “Articles of Incorporation” pakeitimai buvo priimti didele Lietuvių fondo dauguma - 8,321 balsas už priėmimą ir 1,473 prieš.

Nauji “Articles of Incorporation” sako, kad ateityje bet kokie įstatų pakeitimai, atšaukimai ar nauji įstatai turi būti Lietuvių fondo Tarybos pristatyti metiniame suvažiavime ir Lietuvių fondo narių suvažiavimo daugumos patvirtinti.

Šie “Articles of Incorporation” pakeitimai nepakeičia dabartinių Lietuvių fondo įstatų. Dabartiniai įstatai tebegalioja.

Spaudoje rašant, kad “...priimant naują Lietuvių fondo inkorporavimo rezoliuciją Illinois valstijoje, su priedu, keičiančiu inkorporavimo nuostatas, buvo išjungtas JAV Lietuvių Bendruomenės dalyvavimas Lietuvių fonde” arba, kad “Articles of Incorporation” nauji “paragrafai 6 ir 7 išjungė JAV LB-menę iš Lietuvių fondo” įsigaliojusių įstatų #39 ir #41 yra netiesa.

Lietuvių fondo įstatai, kaip ir visuomet, gali būti pakeisti tik per visuotinį narių suvažiavimą. Todėl bet koks įstatų pakeitimas gali įvykti ne anksčiau kaip 2004 metų suvažiavime.

Įstatų pakeitimas bus daromas tik tada, kada LF Taryba, peržiūrėjusi dabartinius įstatus ir patvirtinus pakeitimus, nutars juos pristatyti Lietuvių fondo narių suvažiavimui. Iki šiol LF Taryba tokio siūlymo dar nepadarė.

lauskas pasidžiaugė, kad Trakų susitikime viešnios statusu dalyvavo ir Gruzijos Parlamento pirmininkė Nino Burdžanadzė.

“Sveikiname parodytą Gruzijos politinę valią ir įsipareigojimus vykdyti reformas. Tikime, jog demokratijos įtvirtinimas šioje valstybėje yra labai svarbus baigiant įgyvendinti Europos be sienų viziją ir padeda kurti šalies gyventojų gerovę”, - pažymima “Vilniaus dešimtuko” priimtoje deklaracijoje. Beje, šios nuostatos reikalingumu ypač suabejojo Estijos Parlamento pirmininkė Enė Ergma. Ji taip pat nemano, kad 7 šalims įstojus į NATO būtina tęsti “Vilniaus dešimtuko” veiklą. “Būdamas NATO narėmis, turime padėti kitoms valstybėms įsiliesti į NATO, tačiau nėra būtina laikytis kažkokių specialių grupių”, - teigė Estijos Parlamento vadovė.

“Vilniaus dešimtuko” šalys pareiškė tvirtai įsitikinusias, kad Europos Sąjunga ir NATO papildo viena kitą. “Todėl visiškai remiame Europos saugumo ir gynybos politikos plėtojimą ir pabrėžiame, kad patikimos pajėgos ir ištekliai turi atitikti ES saugumo reikalavimus”, - sakoma deklaracijoje.

Trakuose pažymėta, kad nuvertus žiaurų Saddam Hussein režimą euroatlantinė bendrija dabar privalo žvelgti į priekį ir sutelkti dėmesį į klestinčio ir

taikaus Irako kūrimą. Narystės NATO siekiančių šalių parlamentų vadovų nuomone, Irako atkūrimas duoda galimybę sustvirtinti transatlantinį bendradarbiavimą. “Šiame procese mūsų šalys nori suvaidinti savo vaidmenį ir laikosi nuomonės, kad po konflikto Irake svarbus vaidmuo turėtų tekti Jungtinėms Tautoms”, - sakoma jų deklaracijoje.

Trakų pilyje vykusiam forumo dalyvavo Albanijos, Bulgarijos, Estijos, Kroatijos, Latvijos, Lietuvos, Makedonijos, Rumunijos, Slovakijos ir Slovėnijos Parlamentų vadovai ir viešnios teisėmis - Gruzijos Parlamento pirmininkė.

Gruzijos Parlamento pirmininkė N. Burdžanadzė padėkojo “Vilniaus dešimtui” už jos šaliai pareikštą paramą. “Gruzijai svarbu žinoti, kad NATO durys yra atviros”, - sakė ji, pažymėdama, kad Gruzija tvirtai siekia narystės NATO.

2000 m. gegužės 19 d. Vilniuje devynių NATO valstybių kandidačių užsienio reikalų ministrai pasirašė Vilniaus pareiškimą, kuriuo prasidėjo politinis ir praktinis bendradarbiavimas tarp narystės NATO siekiančių valstybių. 2001 m. gegužės mėnesį Bratislavoje prie Vilniaus devintuko prisijungė Kroatija ir Vilniaus procesas tapo “Vilniaus dešimtuoko” grupe.

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA girdima pirmadieniais 9:30-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrė Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: LithNY@AOL.com arba amberwings@mac.com

Abiturientės Agnė Majorovaitė ir Milda Maciulevičiūtė mokslo baigimo iškilmėse Clevelande.

KODĖL JAUNIMAS ATITOLSTA NUO LIETUVIŠKOS VEIKLOS

Aš esu gimusi Lietuvoje. Atkeliavau į Klivlendą kartu su tėvais, būdama šešerių metų. Dabar man šešiolika, tad suprantu savo amžiaus Amerikos lietuvių mintis ir bandysiu išdėstyti, ką manau apie skautų, ateitininkų ir kitų organizacijų veiklą. Atrodytų, iš šalies pažvelgus, kad įvairių sporto, šokių ir kitų būrelių yra daugybė - beliktų tik pasi-

rinkti kur dalyvauti. Deja, tų dalyvių skaičius nėra didelis, nebent vasaros stovyklų metu jis padidėja.

Šitos organizacijos buvo sukurios gana seniai, kol dar Lietuva buvo okupuota, ir tada buvo svarbu išlaisvinti Lietuvą. Dabar laikai keičiasi ir Lietuva laisva. Dabar galima sakyti, kad svarbus šitų organizacijų tikslas yra išlaikyti lietuvybę

tarp jaunimo. Lietuvybę išlaikyti, mano manymu, reiškia išlaikyti lietuvių kalbą, istorijos pažinimą ir kultūrą. Tam, turbūt, yra svarbiausia geras pagrindas, ir jis prasideda šeimoje. Aš neįsivaizduoju, kaip būtų galima jį gauti be šeimos. Lietuvybės išlaikymas yra svarbus, nes lietuvių istorija yra tokia sena, ir taip sunkiai už Lietuvos žemę buvo kovota, kad dabar, kai Lietuva laisva, reikia ja džiaugtis, o ne ją iškeist arba pamiršti.

Tėvai yra labai svarbūs, kad jaunimas galėtų dalyvauti veikloje. Dažnai reikia, kad kas nors nuvežtų į susirinkimus ir užmokėtų už dalyvavimą. Gana sunku, kol dar esi jaunas, šiuos du dalykus savarankiškai tvarkyti, ir reikia tėvų pagalbos. Gana dažnai, kai paklausiu jaunimo, kuris nepatenkin-tas, kodėl jie lanko ką nors, jie atsako, kad tėvai juos priverčia. Tas atsakymas gali būti teisingas. Tik kodėl toksai atsakymas atsiranda? Gerai, kad tėvai nori, kad jų vaikai dalyvautų lietuviškoje veikloje, bet jeigu esi priverstas ką nors daryti - dažnai pradeda labai nesinorėti to daryti. Ne visi tėvai priverčia. Kai kurie visai nepaiso išeivijos lietuvių gyvenimo. Būtų geriausia, kad nebūtų prievartos, bet tėvai domė-tųsi, ir tada, kai jų vaikams ko

nors reikia, jie padėtų, patartų. Nenoras dalyvauti iškyla dėl įvairių priežasčių. Kartais būna atvejų, kad vaikai nepriima kitų lietuvių, nes jie neseniai atvykę ir kitokie. Jiems sunku pritapti prie žmonių, kurie jau seniai vienas kitą pažįsta. Arba gal jiems tos grupės nariai tik nėra artimi kaip žmonės, ir jiems lengviau bendrauti su amerikiečiais draugais. Su amerikiečiais jie praleidžia beveik kiekvieną savaitės dieną, lankydami tą pačią mokyklą. Kai žmogus pradeda pritapti prie aplinkinių, jam gyvenimas yra lengvesnis ir patogesnis. Amerikoje gyvenantis lietuvių jaunimas priima panašų - beveik tokį patį - gyvenimą, kaip jų draugai mokykloje. Daug kam nepatogu labai skirtis nuo kitų žmonių. Visą laiką yra kai kas, kas nors truputį turi į tavo panašumo. Kai draugai tavo mokykloje yra panašūs į tave, gali būti sunku išsiskirti ar atsi-traukti nuo jų, dalyvaujant užsiėmimuose su lietuviais. Gali būti lengviau tik praleisti savaitgalį su amerikiečiais, net nežinant, kas vyksta pas lietuvius.

Nėra lengva rasti laiko arba noro visą laiką dalyvauti su lietuviais, bet gyvenimas apskritai nėra lengvas. Sunkumai dalyvauti dažnai iškyla. Šiais laikais atrodo, kad visi yra kuo nors užsiėmę ir baisiai sunku

rasti laiko kam nors kitam, kaip, pavyzdžiui, lietuvių veiklai. Kartais lietuviškas užsiėmimas net būna laiko gaišinimas, ir pagalvoji: “Kodėl aš tai darau? Taip nuobodu... Ką aš gausiu iš šito?” Atsakymas, tuo atveju, deja, dažnai būna - nieko!

Tačiau pagalvojus giliau, tas atsakymas “nieko” pavirsta galbūt net į “Ko aš negausiu, jei ten nedalyvausiu?” Draugystės susidaro, jeigu žmogus truputį pasistengia ir nesipriešina. Mokėdamas dvi kalbas, būsi gudresnis ir įdomesnis žmogus, ir daugiau žinantis. Įspūdžių ir patirties turėsi daugiau. Suprasi, kas tu esi, ir būsi savimi, galbūt, daugiau pasitikintis. Žinant visa tai, norisi išvengti jaunimo dalyvavimo mažėjimo. Reikia, kad tėvai lietuviška veikla domėtusi ir joje dalyvautų patys. Reikia, kad organizacijų vadovai būtų geri, stiprūs ir susirinkimai būtų įdomūs - tokie, kuriuose suprastum, kodėl ten esi, ir iš kurių grįžus nekiltų noras gailėtis prarasto laiko.

Milda Maciulevičiūtė,
“Aušros” aukštesniosios
lituanistinės mokyklos 2003
m. abiturientė.

Už šį rašinį ji laimėjo I-ąją premiją JAV LB Švietimo tarybos rašinių konkurse aukštesniųjų lituanistinių mokyklų mokiniams.

Vida Bučmienė

Dr. Algimantas LIEKIS

MES - LIETUVIAI: KOVOS IR VILČIŲ METAIS (1988 - 1990 M.) VII

Diskusijoje bene daugiausia kalbėjęs ekonomistas prof. K. Antanavičius, siūlė kelti reikalavimus Maskvai, kad visa Lietuvoje esanti pramonė būtų perduota respublikos žinion, prof. K.D. Prunskienė aiškino, kad daugelio blogybių priežastis - SSRS vyraujanti “piramidinė” valdymo sistema, filosofas dr. R. Ozolas kėlė abejonę, ar išsigelbėtų Lietuva ir gavusi ekonominį savarankiškumą, vienas iš “žaliųjų” susivienijimo vadovų fizikos dr. Z. Vaišvila, išvardijo daugybę faktų, kaip SSRS Lietuvoje statomos gigantiškos įmonės nusiaubė ir siaubia gamtą ir t.t. Visi susirinkusieji pritarė pasiūlymui, kad reikia įkurti ir Lietuvoje visuomeninį susivienijimą pertvarkai remti. Kažkas pasiūlė, kad jis galėtų vadintis Sąjūdžiu ir tam buvo pritarta, kaip ir pasiūlymui kitą dieną, t.y. birželio 3 d., vėl visiems susirinkti LMA salėje ir oficialiai tokį Sąjūdį įkurti. Bet tuo diskusijos dar nesibaigė. Tos pačios dienos vakarą Vilniuje ant Tauro kalno, nuo-

stabiai švytint žemai miesto žiburiams, o danguje - daugybei žvaigždžių, praktiškai buvo parengta rytdienos susirinkimo dienotvarkė, numatyti kandidatai, kuriuos reikėtų pasiūlyti į Sąjūdžio Iniciatyvinę grupę. Buvo nuspręsta, kad į Sąjūdžio Iniciatyvinę grupę reikia siūlyti KGB ar partinių organų nepersekiotus, neteistus (kad nebūtų Sąjūdis išvaikytas dar nepradėjęs darbo, kaip “buržuazinių nacionalistų”), bet tikrai Lietuvą mylinčius žmones. Pasirodė, kad ne taip lengva buvo atrinkti, bet vis dėlto į siūlomų kandidatų sąrašą buvo įrašytos bene 45 pavardės, tarp jų ir kuklaus Konservatorijos muzikologijos profesoriaus V.Landsbergio, niekur neužkliuvusio okupacinei valdžiai, aukštai A.Sniečkaus vertintas jo tėvas, kuriam pirmajam buvo suteiktas “Tarybų Lietuvos nusipelnusio architekto” vardas. Bet, be abejonės, jis buvo Lietuvos patriotas. Pasitarime ant Tauro kalno dalyvavo R. Ozolas, A. Medalinskas, A.Skučas ir dar keletas iniciatorių. Svarstymai užtruko iki pusės antros nak-

ties. Tad birželio 3 d. LMA prasidėjusiame susirinkime (į kurį atvyko daugiau kaip 500 inteligentų), neberekėjo blaškytis - viskam buvo pasirengta. Tiesa, tik akad. J.Vilkas, turėjęs vadovauti susirinkimui tariamai ap-svarstyti jo vadovaujamos grupės rengiamą Lietuvos ekonominio savarankiškumo bei prof. J. Bulavo naujos Konstitucijos projektams ir jo tal-kininkas - Akademijos partinio komiteto narys prof. B. Kuzmickas, kurį laiką negalėjo susigaudyti, kas vyksta, kodėl neleidžia jiems ir išsižioti, o į tribūną prasiveržusieji, reikalauja kuo greičiau įsteigti Sąjūdį, nubalsuota jo Steigiamoji grupė iš 37 žmonių, kurių sąrašą, kaip ir buvo ant Tauro kalno sutarta, perskaitė A. Medalinskas. Susirinkusieji jam pritarė. Taip buvo įkurtas Sąjūdis, kuris oficialiai pasiskelbė “**partijos pagalbininku pertvarkai įgyvendinti**”. Daugiau pusės išrinktųjų buvo LKP nariai, tarp kurių Vilniaus universiteto, Lietuvos mokslo akademijos, Lietuvos rašytojų

Daugelis po 1989 m. LKP XX suvažiavimo sveikino savarankiškos Lietuvos Komunistų partijos pirmąjį sekretorių Algirdą Brazauską.

sajungos ir kitų partinių komitetų sekretoriai, partijos miesto ar rajonų komitetų nariai, žinomi komjaunimo organizacijų veikėjai ir kiti. Ir, kaip minėta, nebuvo nė vieno buvusio partizano, disidento ar šiaip bent kiek sovietų valdžios persekio-to žmogaus. Kita vertus, sąlygos buvo visai ne tos, kurios buvo ankstesniais okupacijos metais; jei anksčiau valdžia tik reikalavo “nenukrypstamai” vykdyti jos “istorines” direktyvas, tai dabar buvo raginama kritikuoti valdžią, trukdančią įgyvendinti pertvarkos idėjas; SSKPCK ragino partines organizacijas, ypač “sąjunginėse respublikose” visaip “remti masių iniciatyvą, neatitrukti nuo jų, įsiklausyti į jų balsą”.

Tad nepasinaudoti tais ragini-mais būtų buvęs nusikaltimas. Tiesa, Kremlius ir pats M.Gorbačiovas, atrodo, neįsivaizdavo, kad tuo gali būti pasinaudota ne tik sprendžiant ekonominius, bet ir išsilaisvinimo klausimus. Apie tai kurį laiką viešai neskelbė ir Sąjūdis. Jis įsikūrė neturėdamas iš anksto parengtos programos. Pirmą kartą apie veiklos gaires Iniciatyvinė grupė svarstė birželio 13 d. posėdyje, dalyvaujant LKP CK mokslo ir mokymo įstaigų skyriaus vedėjui Imbrasui. Susirinkime buvo nuspręsta užsiimti tik oficialiai skelbiamomis pertvarkos problemomis.

(Bus daugiau)

Lietuvių **Bendruomenės** balsas dainuoja “Balselę Balsei”. Rimo Gedeikos nuotraukos

“**BALSELI BALSELI, LINKIM TAU SKAMĖTI.
DAUG METŲ ATEITY, NORIME GIRDĖTI...**”

Į Lietuvį namus Filadelfijoje gegužės 4 d. buvo susirinkę daugiau nei du šimtai svečių paminėti ***Bendruomenės balso*** 50-ties metų jubiliejų. Pirmą kartą *Bendruomenės balsas* prabilo 1953, kai kun. Stasys Raila, energingas žmogus, į JAV atvykęs pasisvečiuoti, pasigedo radijo programos pritaikytos kalba ir muzika po karo atvykusiems lietuviams. Bankininkas Charles Čeledinas, kun. Railos prikalbintas, sutiko finansuoti įkuriamo radijo programą. Ilgą laiką *Bendruomenės balsui* vadovavo a.a. Henrikas Savic-

kas, na o paskutinius 17 metų vyr. redaktorės pareigas atlieka Julija Dantienė, o išdo reikalais rūpinasi Gediminas Dragūnas. Kiekvieną sekmadienį Filadelfijos ir jos apylinkių gyventojai devintą valandą ryto WNWR 1540 bangomis klausosi paruoštos programos. Šių metų *Bendruomenės balsą* atstovauja 18 vedėjų: Vytautas Volertas, Aldona Page, Violeta Razgaitienė, Aniliora Mašalaitienė, Dalia Jakienė, Jurgita Balynaitė, Vidmantas Rukšys, Ilona Babinskienė, Julija Dantienė, Joanna Gaizelytė-Lacy, Kristina Volertienė, Virgus Volertas, Tere-

sė Gečienė, Raimonda Rukšienė, Andra Kline, Jurga Šakalytė, Ieva Vozbutaitė ir Rasa Avellino. Julijos Dantienės ir Teresės Gečienės suorganizuota šventė prasidėjo 2 val. po pietų, kai Vytautas Bagdonavičius, JAV LB Filadelfijos apylinkės pirmininkas, pasveikino *Bendruomenės balsą* ir visus susirinkusius. Vėliau, kun. Petras T. Burkauskas, šv. Andriejaus ir šv. Kazimiero parapijų klebonas, sukalbėjo maldą ir pakvietė visus pasivaišinti skaniausiais valgiais, kuriais buvo nukrauti visi Lietuvos namų stalai. Po skanių vaišių ant scenos pasirodė

grupė *Laisvė*, vadovaujama Ilonos Babinskienės, su daina “Lietuviais esame mes gimę”, o vėliau... gyva auksinio *Bendruomenės balso* jubiliejaus programa, kurią vedė visi radijo laidų redaktoriai. Nuo pat 1953 iki 2003 m. pačios žymiausios laidos buvo transliuojamos “gyvai” iš Lietuvos namų. Daug gražių žodžių buvo pasakyta, daug linkėjimų buvo atspausdinta Rasos Avellino bei Vidmanto ir Raimondos Rukšių paruoštoje specialiai jubiliejui paminėti knygutėje, kuri buvo išdalinta visiems svečiams. Daina Krivickaitė į *Bendruomenės balsą* kreipėsi eilėmis, sakydama “...vienai užau-go, kiti pražilo, o jūsų balsas vis netilo; linkim jam metų labai ilgų, be jo gyventi būtų sunku”. Jurgita Čeponytė ir Artūras Mišurenkovas pasveikino *Bend-*

ruomenės balsą grakščiu valsu, Vinco Krėvės lituanistinės mokyklos kolektyvas žadėjo, kad greitai laiku jų mokiniai papildys *Bendruomenės balso* gretas. Filadelfijos lietuvių jaunimo sąjunga linkėjo daug jaunatviškos energijos, naujų minčių ir idėjų tęsiant tokį prasmingą darbą. Visų sveikinimų neišminėsiu, tačiau galiu pasakyti, jog visi tarsi susitarę šaukė “Valio” *Bendruomenės balsui*. Po oficialios programos niekas namo nesiskirstė. Dar ilgai svečiai vaišinosi, o DJ Mode linksmino šokančius iki vėlaus vakaro... “Lietuviais esame mes gimę”...su šiais žodžiais ausyse, aš taip pat skubu ankstų sekmadienio rytą į radijo stotį; pilna energijos, tikėjimo, šypsenos, vilties ir pasididžiavimo vesti man paskirtą radijo laidą. *Joana Gaizelytė - Lacy*

Vytautas Bagdonavičius, Philadelfijos LB pirmininkas, įteikia dovaną Julijai Dantienei - radijo vadovei.

.....

A. Smetonos ir A. Voldemaro pažiūros į pačią valdžią ir valdymą irgi buvo gana skirtingos. A. Voldemarui valdyti reiškė valdyti - nurodinėti savo valdymo valią kitiems, reikalauti, kad valdžios nurodymai būtų vykdomi. A. Smetonai valdyti reiškė valdžiai turėti bendrą valdžios idėją, bendro valdymo mintį ir ją aiškinti, įtaigoti visam valdžios aparatui, tautai, visuomenei, kad tą mintį suprastų, ją persiimtų ir kad visi laisvai dirbtų savo darbą pagal savo užimamą vietą, pagal savo pasirinktą vaidmenį ar funkciją be kokių konkretizuotų nurodymų iš viršaus. Laikraščių redaktoriai sakydavo: gavęs trumpą audienciją pas A. Voldemarą aiškiai žinojai, ką ir kaip rašyti, o apsilankęs pas A. Smetoną gaudavai tik bendrą mintį, bendrą minties siūlą, kaip tuo ar kitu klausimu galima mąstyti. Tačiau perversmininkai nepakankamai įvertino A. Smetonos politinę ir moralinę jėgą, manydami, kad jų realia fizine jėga remiamas A. Voldemaras nustums į šalį A. Smetoną. Vyko kitaip. Visa tai matydamas, A. Smetona kantriai, ramiai, bet nuosekliai pradėjo demontuoti perversmininkų montuojamą diktatūrą ir iš valdžios aukštumų elimi-

nuoti užmačių veikėjus. Iš generalinio štabo viršininko pareigų buvo atleistas perversmo vykdytojas P. Plechavičius. Pagaliau atėjo laikas atleisti iš valdžios ir patį A. Voldemarą. Kiek vėliau iš vidaus reikalų ministro posto buvo atleistas plk. I. Musteikis. Po to buvo likviduota ir “Geležinio vilko” organizacija. Tai buvo labai rizikingos ir komplikotos operacijos. Tokias politines operacijas galėjo atlikti tik labai patyręs ir didelio takto politinis chirurgas. Ėmė džiūgauti opozicija, o ypač krikščionys demokratai: “jau griūva Smetonos valdžia”. Tuščias buvo opozicijos džiūgavimas, nes jeigu nebūtų buvę tų operacijų, tai nuo sustiprinto diktatūrinio režimo daugiausia būtų kentėjusi kaip tik opozicija - ir kairė, ir dešinė. Gal daugiau dešinė negu kairė. Žinoma, tos operacijos sudarė daug keblumų ir komplikacijų. Prasidėjo “pooperacinis pūliavimo procesas” valdžios aplinkoje, prasidėjo krizinė situacija. Ta krizinė situacija prasidė-

“**ŠALIS TA LIETUVA VADINAS...**”
IX
(Apmąstymų ir samprotavimų santraukos)
Iš knygos “Domas Cesevičius”

jo tuo maždaug metu, kai prasi-dėjo ir pasaulinė ekonominė krizė. Ekonominė krizei užsitęsus, pasaulyje pradėta vis garsiau ir plačiau svarstyti bei skelbti tezę, kad ekonominė krizė yra kartu ir politinė krizė. Svarbiausia politinės krizės priežastis esanti per daug išau-gęs ir išgalėjęs parlamentariz-mas. Sunkiausia politinė liga esanti “parlamentaritis” (kaip apendicitis) - paties parlamen-tarizmo krizė. Išaukęs parla-mentarizmas Europoje ir kitur esą paralyžiuoja vykdomosios valdžios efektyvų veikimą. Plėtėsi visokia akcija prieš parla-mentarizmą - teoriška ir praktiška. Visai buvo ragina-ma stiprinti vykdomąją val-džią. Tame antiparlamentariz-mo fone įvyksta perversmai Latvijoje, Estijoje, o antipar-lamentarinės nuotaikos apėmė vis platesnius visuomenės sluoksnius. Tame antiparla-mentarizmo fone ir Lietuvoje Seimo rinkimų klausimas pra-dėjo netekti savo aktualumo. Opozicijos reikalavimai Sei-mo rinkimų tampa ramesni, neryžtingi, nedrąsūs. Jaučia-

mas suabejojimas didele Sei-mo reikšme. Dešinysis ir stip-riausias opozicijos sparnas - krikščionys demokratai labai greit ir aiškiai persiorientuoja į antiparlamentarizmą - fašistinį “korporatyvizmą” (“Romuvie-čių deklaracija” 1936 metų pra-džioje). Betgi svarbiausia, pa-jutę, kad valdžia paneigė per-versmininkus ir jų akciją, krikščionys demokratai ėmė ieškoti tarp perversmininkų ir kariuomenėje jėgos ramsčių, gundydami viltimis, kad jų par-tija bus patikimiausia “stipraus režimo” vykdytoja. Tai buvo aliarmo signalas kairiajam opo-zicijos sparnui. Kairioji opozi-cija, susikompromitavusi nesu-gebėjimu tvarkyti krašto reika-lų, buvo pakrikusi, dezorien-tuota ir vis mažiau veikli. Gau-siausi iš to sparno valstiečiai liaudininkai, pajutę pavojų iš krikščionių demokratų pusės, ėmė ieškoti bendradarbiavimo kontaktų su tautininkais. Su-prato, kad ne tautininkai su A. Smetona yra pavojus, bet krikš-čionių demokratų galima dikta-tūra, kurios jie aktyviai siekė visokiausiomis machinacijo-mis bei manipuliacijomis. So-cialdemokratai buvo visai apri-mę. Jų vadai ramiai dirbo savo profesinį darbą. Buvęs kairio-sios vyriausybės švietimo mi-nistras prof. V. Čepinskis auto-

ritetingai rektoriavo universite-te, o buvęs vidaus reikalų mi-nistras V. Požėla sėkmingai ad-vokatavo Kaune. Partijos lyde-ris (labiausiai marksistinis) S. Kairys vidutiniškai docentavo universitete ir vidutiniškai val-dininkavo Kauno miesto val-dyboje. Taigi visiems “Der Stand nach dem Verstand” [(vok.) pagal luomą ir supрати-mą]. (Labai negausi, žydiškai susimišrinusi Komunistų parti-ja, kaip Lietuvos nepriklausomybės priešas, suprantama, buvo ne Lietuvos, bet žinomos svetimos valstybės politinių veiksmų įskaitoje.) Esant tokiam politinių jėgų išsidėstymui, toliau tęsėsi val-dymas pagal formulę “nei dik-tatūra, nei demokratija”. Dik-tatūrai trūko esminės dalies - diktatoriaus ir diktatūros neiš-vengiamų valdymo ekscesų, o demokratijai trūko esminės institucijos - parlamento ir kai kurių antrinių demokratijos akseuarų. Bet tokia situacija “nei dik-tatūra, nei demokratija” buvo prieštaringa, neaiški, beformė, lyg ir negalutinė. Visą laiką bu-vo neaišku, kaip ji toliau vysty-sis į ateitį. Neaiškos situacijos dažniausiai diktuoja neaiškius sprendimus ir neaiškius, ne-nuoseklus veiksmus.

(Bus daugiau)

MOTINOS DIENA JURGINĖJE

*Tu mik, o sapne tau drugeliai sapnuosis
Ir sparneliais lengvais tave mariomis neš.
Tu mik, nebijok - aš tave palinguosiu
Ir pernakt naktužėlę budėsiu čia aš.*

Jonas Aistis

Gegužės 11 d., sekmadienį, su nuostabia giedra (po visų tų audrų ir viesulų) suvažiavom pasimelsti į Šv. Jurgio bažnyčią. Motinos Marijos altorių puošė baltų gėlių puokštė. Susirinkom - pagyvenę ir jauni prisiminti ir pasimelsti už gyvas ir mirusias mamas ir močiutes. Mišias aukojo mūsų klebonas kun. Juozas Bacevičius, o Marytės vedamas parapijos choras tądien tartum kėlė į padanges maldos žodžius. Mišiose dalyvavusios motinos buvo apdovanotos gvazdikų žiedais.

Salėje mūsų laukė garuojanti kava ir puikūs užkandžiai. Sekmadienio kavutės šeimininkas pagal tvarkaraštį buvo mūsų nuolatinis geradaris - Algirdas Matulionis, kuriam talkon atskubėjo ir mūsų mamytės, atgabusios skanius kepinius, sumuštinius bei įdarytus kiaušinius (netiktų tądien juos vadinti “deviled eggs”!).

Šion šventėn suvažiavo močiutės, mamos, mūsų atžalynas, naujagimiai ir juos visus atvežę tėvai bei bičiuliai. Ačiū visiems už tokią malonią Motinos Dieną!

G. Juškėnas

“Gintarinių stygų” kanklininkės, kurioms vadovauja Virginija Juodišiuotė-Rubinski, iškilnėse atliko dalį meninės programos.

Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokiniai mokslo metų baigimo iškilnėse.

VĖL SUDARDĖJO “ANGELAI”

*Norėčiau aš keliauti
Ten, toli toli,
Už jūrų, marių,
Už upių, vandenėlių,
Kur šlama, ošia girios
Ir gieda vieversiai...*

Gegužės 10 d., šeštadienį, prie Clevelando Šv. Jurgio bažnyčios vėl triukšmingai iš

visur suvažiavo Ohio motociklistai specialiom apeigom. Tądien 2:30 val. p.p. Šv. Jurgio parapijos klebonas kun. Juozas Bacevičius juos palaimino, linkėdamas saugių kelionių Ohio keliais. Toje nuolat judančioje minioje sunku buvo visus tuos “angelus” suskaičiuoti, bet tikriausiai jų čia suvažiavo 150

motociklų ir gal dvigubai tiek žmonių.

Šiomet šį sąskrydį rengė Ohio Hells Angels ir Lake County Hells Angels klubai, kviesdami visus motociklistus atvykti. Telaimina juos Dievas, kad jie šiomet turėtų saugias ir malonias keliones jų “triukšmingais žirgais”.

G. Juškėnas

Kun. J. Bacevičius Šv. Jurgio aikštėje apėjo šlakstydamas suvažiavusius Ohio motociklistus.

G. Juškėno nuotr.

Dvi motinos - Nelė Juškėnienė ir Meilutė LoPresto prie Motinos dienos suneštinių vaišių, Motinos dieną Šv. Jurgio parapijos salėje.
G. Juškėno nuotr.

MOKSLO BAIGIMO IŠKILMĖS

Clevelando lituanistinių mokyklų - Šv. Kazimiero ir “Aušros” aukštesniosios - mokslo metų pabaigimo iškilnėse gegužės 17 d. dviem abiturientėms - Mildai Maciulevičiūtei ir Agnei Majorovaitei - buvo įteikti aukštesniosios lituanistinės mokyklos atestatai. Jos išėjo 9-12 klasių kursą ir išlaikė lietuvių kalbos ir literatūros, Lietuvos istorijos bei geografijos ir

visuomenės mokslo egzaminus.

Įteikusi atestatus, mokytoja Vida Bučmienė taip su jomis atsisveikino:

“Dvyliktąją klasę pradėjote keturiose. Iki galo ištesėjote tik dvi. Kitus du - ir tuos, kurie aukštesniosios lituanistinės mokyklos lankyti net nepradėjo - paviliojo šeštadienių rytmečių miegas, uždarbis ar linksmybės. Bet nenusiminime, kad šiomet jūsų tik dvi. Ir Kristus apaštalų turėjo ne-

daug: tik dvylika visam pasauliui; bet jų užteko! Svarbiau už veikėjų skaičių yra jų veikla. Pagalvokite, ką jūs padarysite Lietuvai ir lietuviams? Ar savo talentus ir įgytą mokslą panaudosite, ar užkasite? Ar šviesite kaip šviesiniai, ar užgesite kaip kubilu užvožta žvakė? Mūsų, mokytojų, darbas baigtas. Atestatai jūsų rankose. Kaip dar pradžios mokykloje dainavote, jūs ateitis - pasaulio, tėvynės ir mūsų viltis.”

2003 m. KELIONĖS Į DAINŲ / ŠOKIŲ ŠVENTĘ VILNIUJE

Finnair ir kitomis oro linijomis

	Išvyksta birželio mėn.	Sugrįžta liepos mėn.
Boston	29 d.	14 d.
Chicago	29	13
Cleveland	27	11
Detroit	27	11
Los Angeles	28	11
Newark	28	13
New York	29	14
Philadelphia	26	11
San Francisco	28	13
Tampa	29	12
Toronto	29	14
Washington	29	13

Galima užsisakyti vietas ir kitomis dienomis.

Skambinkite

**40-24 235th St.
Douglaston, NY 11363
Tel. 718-423-6161
800-778-9847
Fax 718-423-3979**

**E-mail vytours@earthlink.net
Web site www.vytistours.com**

Atstovybė Čikagoje:

**Rita Penčylienė E-mail pencylar@comcast.net,
tel.: 708-923-0280**

Bronė Barakauskienė E-mail broneb@aol.com

LIETUVA IR PASAULIS

J. KRONKAITIS DALYVAVO APTARIANT PASAULIO SAUGUMO KLAUSIMUS

Lietuvos kariuomenės vadas generolas majoras Jonas Kronkaitis dalyvavo Euroatlantinės partnerystės karinio komiteto gynybos vadų susitikime Briuselyje. Į NATO būstinę 46 pasaulio šalių kariuomenių vadai susirenka kiekvieną pavasarį aptarti euroatlantinio karinio bendradarbiavimo, siekiant užtikrinti pasaulio saugumą ir plėtojant partnerystę taikos labui.

Posėdyje aptarti tarptautinės antiteroristinės karinės kampanijos ypatumai, pateikti Irako karo apibendrinimai, diskutuota apie tolesnius euroatlantinės partnerystės planus. Taip pat NATO vadovybė pateikė informaciją apie Aljanso vadovavimo struktūrų planuojamus pakeitimus, kariškių veiksmus Balkanų regione.

Antrąją susitikimo dieną buvo surengtas pirmasis NATO šalių posėdis 19+7, kuriame kartu su tikrosiomis NATO šalimis dalyvavo ir septynių pakviestųjų į NATO valstybių kariuomenių vadai.

Pasak J. Kronkaičio, anksčiau tokiuose posėdžiuose nė viena šalis kandidatė negalėjo dalyvauti, tačiau nuo dabar tai taps tradiciniu susitikimu. Toks pasikeitimas reiškia, kad NATO šalys pradeda visiškai pasitikėti būsimomis narėmis.

Šio posėdžio metu pakviestųjų į NATO šalių kariuomenių vadai pristatė savo valstybės karines pajėgas, atsakė į kolegų klausimus, vėliau išklause naujausią informaciją apie NATO karinius veiksmus užtikrinant tarptautinį saugumą pasaulyje.

PRANCŪZIJOS GRUPĖ SIŪLO PARENGTI STUDIJĄ APIE NAUJOS ATOMINĖS ELEKTRINĖS STATYBOS GALIMYBES LIETUVOJE

Vilnius, gegužės 21 d. (ELTA). Vilniuje viešinti Prancūzijos industrinės grupės AREVA direktorių tarybos pirmininkė Anne Lauvergeon susitikime su Premjeru Algirdu Brazausku pasiūlė parengti studiją apie naujos atominės elektrinės statybos galimybes Lietuvoje. AREVA taip pat pasirengusi suteikti mūsų šaliai pagalbą saugiai uždariant Ignalinos atominę elektrinę.

Pasak Vyriausybės spaudos tarnybos, Ministras Pirmininkas teigė, jog tokia studija būtų įdomi, nes galvojant apie ateitį, Lietuva iš tiesų galėtų išlikti branduoline valstybe, todėl idealesnę vietą nei Ignalina su visa jos infrastruktūra naujos elektrinės statybai vargu ar būtų galima surasti. Tačiau, pabrėžė Premjeras, toks projektas galėtų būti tik komercinis, nes valstybė pinigų naujo reaktoriaus statybai skirti yra nepajėgi.

AREVA turi didelės patirties Europoje ir pasaulyje projektuodama ir kurdama atominius reaktorius, tvarkant branduolinį kurą, todėl A. Lauvergeon teigė, jog ši industrinė grupė yra suinterasuota bendradarbiauti su Lietuva, pasirengusi padėti mūsų šaliai įgyvendinti energetikos plėtros strategijos nuostatas.

Ministras Pirmininkas tvirtino, kad AREVA patyrimas Lietuvai būtų naudingas ir ši grupė su savo galimybėmis galėtų dalyvauti konkurse dėl Ignalinos atominės elektrinės uždarymo projektų.

“Vienas iš AREVA padalinių užsiima atominių reaktorių gamyba, taigi jis kvalifikuotai galėtų pateikti informacijos, kiek tokio objekto statyba kainuotų Ignalinoje, kiek dabartinės mūsų atominės jėgainės infrastruktūros būtų galima panaudoti. Tačiau per šį vizitą konkrečios bendradarbiavimo sąlygos, taip pat studijos apie naujos atominės elektrinės statybos galimybes nebuvo aptartos. Tai būsimų žemesnio lygio abiejų pusių atstovų susitikimų temos”, - Eltai sakė už Ignalinos atominės elektrinės uždarymą atsakingas ūkio viceministras Artūras Dainius.

Lietuva yra pasižadėjusi iki 2005-ųjų pasirengti uždaryti pirmąjį Ignalinos atominės elektrinės bloką, o 2009 metais - antrąjį bloką, jei gaus reikiamą tarptautinę paramą. Kai kurie politikai siūlo išnaudoti dabartinės sovietų modelio atominės elektrinės infrastruktūrą ir ateityje pastatyti naują modernų vakarietišką saugų atominį reaktorių.

Elta konsultavę specialistai minėjo, kad naujoviškas maždaug 1 milijono kilovatų galingumo atominės elektrinės blokas kainuotų apie du milijardus JAV dolerių. Lietuvos energetikos specialistai yra pareiškę, kad per artimiausius porą dešimtmečių finansiniu požiūriu nerealu pastatyti naują atominę jėgainę, nes Lietuva tam neturi pinigų, be to, jos energija nepajėgtų konkuruoti su pigesne kitų elektrinių pagaminta elektra.

Pernai rudenį šešios Vakarų kompanijos Vilniuje irgi siūlė Lietuvai savo paslaugas, jeigu būtų statoma nauja atominė elektrinė. Tačiau jos, kaip ir Prancūzijos grupė, nepasiūlė tokios statybos realių finansavimo šaltinių.

LGITIC inf.

Iš kairės: LR garbės konsulas Los Angeles V.Čekanauskas, LR generalinis konsulas New Yorke M. Butkus, LR garbės konsulas Seattle V.Lapatinskas, LR garbės konsulas St.Petersburge A.Karnavičius, LR garbės konsulė Clevelande I. Bublienė, LR ambasadorius JAV V.Ušackas, LR ambasados ministrė ekonominiais klausimais J.Kriškovicienė, LR garbės konsulas New Hampshire T.Gislason, LR garbės konsulas Palm Beach S.Balzekas, LR garbės konsulas Detroite G.Jurgutis, kandidatas į LR garbės konsulus New Yorke R.Česonis, URM Konsulinio departamento direktoriaus pavaduotojas P.Anusas ir kandidatas į LR garbės konsulus Texase W.Altman.

LIETUVOS GARBĖS KONSULŲ JAV PASITARIMAS

Vašingtonas, gegužės 16 d. Lietuvos ambasadoje JAV įvyko Lietuvos garbės konsulų JAV pasitarimas, kuriame dalyvavo septyni iš dešimties JAV paskirtų Lietuvos garbės konsulų. Pasitarime taip pat dalyvavo Lietuvos Generalinio konsulato Niujorke vadovas Mindaugas Butkus bei Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos Konsulinio departamento direktoriaus pavaduotojas Petras Anusas.

Pasitarimo metu aptartas garbės konsulų vaidmuo siekiant gerinti Lietuvos politinį, ekonominį, kultūrinį bei konsulinį atstovavimą JAV.

Lietuvos ambasadorius JAV Vygaudas Ušackas pažymėjo, kad būsima šalies narystė ES ir NATO atveria naujas bendradarbiavimo tarp Lietuvos ir JAV perspektyvas. Ambasadorius pakvietė garbės konsulus aktyviau dirbti ekonominių ryšių plėtimo srityje, ypač ieš-

kant naujų rinkų Lietuvos gaminiams bei pritraukiant investicijas į Lietuvą. Pasak V.Ušacko, verslo diplomatija turi tapti viena pagrindinių naujos Lietuvos ir Amerikos santykių darbotvarkės dalių.

Kaip vieną iš galimos naujos veiklos pavyzdžių V.Ušackas pristatė 2003 m. liepos mėn. 7 d. Vilniuje rengiamą Amerikos lietuvių verslo forumą. Forume pakviesti dalyvauti verslo galimybėmis su Lietuva besidomintys Amerikos verslininkai bei Lietuvos privataus sektoriaus ir valdžios atstovai. V.Ušackas pažymėjo, kad panašaus pobūdžio renginiai suteikia galimybę Amerikos ir Lietuvos verslininkams susitikti ir aptarti, kaip bendromis pastangomis būtų galima puoselėti ir abipusiškai naudingai plėsti Lietuvos ir JAV ryšius.

Susitikime taip pat aptartas veiksmų planas skatinant turistinius mainus. Garbės konsulai pažymėjo, kad Lietuva turi gerą potencialą pritraukiant didesnę Amerikos turistų skaičių, tačiau trūksta Lietuvos pristatymo strategijos. Pasak ambasadoriaus, tokią strategiją Lietuvos Turizmo Departamentas galėtų parengti atsižvelgiant į būsimas Lietuvą pristatančių turizmo seminarų išvadas ir rekomendacijas. Lietuvos ambasada JAV turizmo seminarus rengs spalio 8-9 d.d. Čikagoje ir Niujorke. Seminaro dalyviams bus ne tik pristatyta Lietuvos turizmo rinka bei suteikta galimybė užmegzti kontaktus, bet taip pat bus siekiama gauti Amerikos turizmo kompanijų ir agentūrų strateginių pasiūlymų dėl Lietuvos vardo Amerikoje populiarinimo.

Rolandas Kačinskas,
LR ambasada JAV

A. VALIONIS PASVEIKINO SLOVAKIJĄ SU REFERENDUMU

Vilnius, gegužės 19 d. (ELTA). Lietuvos užsienio reikalų ministras Antanas Valionis pasveikino Slovakiją su įvykusi referendumu, kuriame šalies gyventojai pritarė jos narystei Europos Sąjungoje. “Slovakijoje surengtas referendumas dėl šios valstybės narystės laisvas ir klestinčias Europos šalis vienijančioje organizacijose yra jau penktas tarp šalių kandidačių, jo sėkmė rodo tvirtą Slovakijos gyventojų apsisprendimą dėl šalies ateities ir kartu su referendumu Lietuvoje yra geras pavyzdys kitoms valstybėms kandidatėms, kurios po Slovakijos rengs referendumus. Jis sėkmingai pratęsė referendumų seką, suteikė šiam procesui didesnę pagreitį ir nubrėžė siektinas gaires likusiems”, - teigė užsienio reikalų ministras.

Gegužės 16-17 dienomis vykusiam referendumui Slovakijoje dalyvavo kiek daugiau nei du milijonai žmonių - 52.15 proc. balso teisę turinčių slovakų. Iš balsavusiųjų beveik 93 proc. buvo už šalies įstojimą į ES 2004 metų gegužę.

Pasak ministro, referendumo Slovakijoje sėkmė yra dar vienas žingsnis praktiškai įgyvendinant Europos Sąjungos plėtrą, kurios tikslas - vieninga Europa. Tačiau ši sėkmė, A. Valionio manymu, anaiptol nereiškia tolesnio ES plėtros proceso automatizmo - likusios šalys kandidatės turi labai atsakingai ruošti būsimiesiems referendumams dėl narystės organizacijose.

ELTA primena, kad gegužės 10-11 dienomis Lietuvoje vykusiam referendumui už šalies narystę ES balsavo 91.07 proc. iš 63.36 proc. referendumui dalyvavusių rinkėjų.

Sėkmingi referendumai dėl integracijos į ES dar įvyko Maltoje, Slovėnijoje ir Vengrijoje.

Olga Čapkevičienė

DAILININKO VYTAUTO RAULINAIČIO ŽVAIGŽDĖS ŠVIESA (1918 - 1968)

Vienas poetas žvaigždės yra gražiai palyginęs su žmogaus gyvenimu: ar nenuostabu, kad žvaigždei mirus, jos šviesa į žemę sklinda dar tūkstančius metų. Tokiu palyginimu norėtusi pradėti pasakojimą apie Vytautą Raulinaitį, talentingą dailininką, veiklų skautą, nepaprastai energingą, linksmą ir šiltą žmogų, puikų sūnų, vyrą ir tėvą, žuvusį pačiame jėgų žydėjime. Šių metų pavasarį sukanka 85-eri nuo jo gimimo ir 35-eri metai nuo jo žūties. Rašyti įkvėpė ir padrašino Aldonos Raulinaitienės prisiminimai, klausantis muzikinių įrašų, vartant nuotraukas, laiškus, knygas, tapybos ir grafikos lakštus, liečiant Vytauto Raulinaičio skulptūras. Aldonos namuose nenumaldomas motinos skausmas dėl sūnaus Andriaus, išėjusio to paties amžiaus kaip ir jo tėvas, netekties.

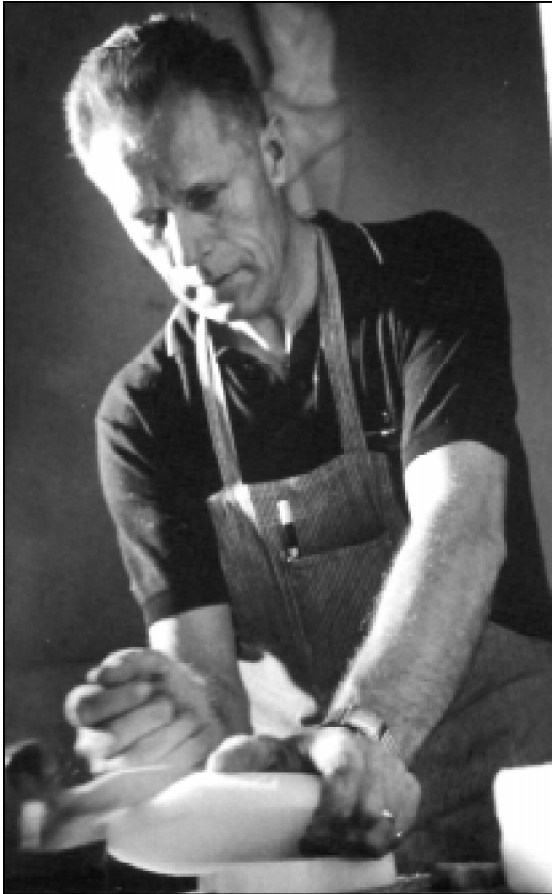
Vytautas Ričardas Raulinaitis gimė 1918m. balandžio 3 d. Bardauskų k., Gižų vls., Vilkaviškio aps., Zigmo Raulinaičio ir Kristinos Gerulaitytės šeimoje. Tėvas dirboVilkaviškio pradinės mokyklos mokytoju, vėliau mokyklos inspektoriumi, išvežiodavo algas mokytojams. Vieną dieną jis pabėgo su pinigais į Vokietiją, palikdamas žmoną su dviem sūnumis - dvylikamečiu Vytautu ir penkeriais metais už jį vyresniu Zigmu. Tėvo brolis Povilas našlei padėjo parduoti namą ir persikraustyti į Kauną. Vyresnėlis sūnus Zigmą tapo kariškiu ir padėjo motinai su Vytautu, prisiglaudusiems pas gimines. 1935 m. Vytautas baigė “Aušros” berniukų gimnaziją, paskui - Vilniaus pedagoginio instituto mokytojų kursų, o 1940 m. - Kauno karo mokyklos paskutinįją laidą, užsitarnavęs leitenanto laipsnį. Meno studijas pradėjo Kauno meno mokykloje, nuo 1941 m. - Vilniaus Meno akademijoje, kur skulptūros mokė profesoriai Mikėnas ir Gudaitis. 1944 m. su motina ir broliu pasitraukė į Vakarus. Nuo 1946 m. Vytautas skulptūros mokėsi Vokietijoje, Freiburgo Meno ir amatų taikomojo meno mokykloje Ecole des Arts et Metiers, įsteigtoje V.K. Jonyno. Jo mokytojas buvo Aleksandras Marčiulionis. 1948 m. gavo profesionalaus skulptoriaus diplomą.

Freiburge jaunąjį menininką likimas suvedė su Aldona Sklėriūte. Atsivežusi svajonę mokytis šokio meno ir diplomą iš Kauno modernaus šokio studijos, kuriai vadovavo Danutė Nasvytytė, Aldona į meno mokyklą nepakliuvo. Tada ji Freiburgo universitete studijavo teisę, o po 2 semestrų pasirinko vokiečių, anglų ir prancūzų kalbas, kurių studijoms ruošėsi gyvendama Lietuvoje. Stojamiesiems egzaminams į Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Filologijos fakultetą 1941 m. sutrukdė karas. 1942m. ji gyveno Šiauliuose, kur pirmą kartą girdėjo Švedo ansamblio koncertą. Iš gausaus ansamblių būrio jai įstrigo aukštas šviesiaplaukis dainininkas Vytautas. Niekas tuomet neįtarė, kad po 10 metų jie susituoks.

Likimo gūsių nublokšti

Po studijų Freiburge likimas Aldoną nubloškė į Kanadą, Vytautą - į JAV: 1949 m. jis kartu su motina ir broliu apsigyveno Clevelande. Jaunųjų draugystė tęsėsi laiškais. 1950 m. jie susituokė. 1952 m. rugsėjo 15d. Raulinaičių šeimoje gimė dvynukai Andrius ir Ingrida.

Iš pradžių jauna šeima kartu su Vytauto mama nuomojo, vėliau nusipirko didelį seną namą Idlewood Ave. Ten išgyveno 14 metų, ten ir vaikai užaugo. Vytautas labai stengėsi dėl šeimos - iš pradžių bandė susirasti darbo Clevelando Meno muziejuje, bet pramonės mieste tai buvo beveik neįmanoma. Pirmasis jo darbas - traukinių stotyje valyti didžiules misingines stoties pastato duris. Vėliau jis dirbo “General Mo-

Vytautas Raulinaitis

tors Corporation” Clevelando gamykloje, paskui “Twist Drill” grąžtų fabrike. Čia gimė viena iš originaliausių jo metalo skulptūrų - “Miss Twist Drill”. Išėjęs iš fabriko ir susipažinęs su Zemblausku, Vytautas uždarbiaudavo dažydamas namus. Kartais ant sienų gimdavo freskos, už kurias, kaip ir už kitus savo kūrinius, jis neišdrįsdavo paprašyti, kiek reiktų.

Vytautas Raulinaitis labai gailėjosi, kad pirmuosius savo kūrinius turėjo palikti traukdamas iš Lietuvos. Negalėjo savo akmens skulptūrų atsivežti ir iš Vokietijos, kai vyko į JAV. Studijų metų baigiamojo - diplominio darbo prisiminimas - tik nuotraukos ir eskizai, kuriuose įamžinta jo skulptūra “Berniukas su žuvimis”.

Amerikoje reikėjo pradėti viską iš pradžių: susirasti pastogę šeimai, darbą. Naktinis darbas automobilių fabrike gerokai išvargindavo, bet kelias valandas numigęs, Vytautas ieškodavo atgaivos kurdamas. Gražus sutapimas lėmė, kad dailininkas Kazimieras Žilinskas, jo pirmasis piešimo mokytojas Kauno gimnazijoje, irgi apsigyveno Clevelande.

Lietuvybės veiklos kūryba

Amerikoje sutrumpinęs savo pavardę, skulptorius Raulas kūrė Clevelande, vėliau New Yorke, Washington. Jam gerai sekėsi piešti, jo iliustracijos puošė ne vieną “Skautų aidą”, “Kario” žurnalą jau prieškario Lietuvoje. Dirbdamas ir gyvendamas New Yorke, Raulas sugebėjo būti nepakeičiamu, nenuilstančiu Clevelande leidžiamo tautininkų laikraščio *Dirva* pagalbininku. Bendradarbiauti pradėjo redaktoriaujant Gaidžiūnui. Vėlesnis redaktorius Vytautas Gedgaudas irgi prašydavęs kurti laikraščiu vinjetas ir visiškai pasitikėjęs Raulu sakydamas: “Laisvę turi, daryk, ką nori. (...) Tau labai gerai išeina (...)”. Tuo metu, kai tebebuvo su sugipsuota koja, nerimstantis dailininkas *Dirvoje* sukūrė visą karikatūrų seriją “Bajoras Mikna Riestaragis”. Vėliau ten pat, su jo iliustracijomis, buvo periodiškai spausdinamas romanas “Špionažo pinklėse”, A.Valasevičiaus “Sibiro tremtinio atsiminimai”, vėliau išleisti atskira knyga su Vytauto piešiniais. Vytautas ir pats rašydavo į spaudą meno temomis, atrodavo padrašinančių, gerų žodžių apie savo kolegų dailininkų kūrybą, skaitė paskaitas lietuvių bendruomenės susibūrimuose.

(Bus daugiau)

2002 m. Lietuvių fondo Stipendijų pakomisija, iš k.: Tadas Kulbis, Andrius Tamulis, Sigita Balzekienė, Kęstutis Jėčius, Vaclovas Kleiza ir Juozas Polikaitis.

Karolis Milkovaitis

KRITO ŠEŠĖLIS PO MEDŽIU

*Į sodo vaismedžius įknibęs rytas
Saulutės giesmė prausia vyšnių žiedus,
Tarytum snaigėmis dangus nulytas -
Jų saują bus pavasario ranka atsviedus.*

*Žiedų žiedelių medžiuos raibsta aibės -
Sode nesutelpa skanus jų kvapas.
Dar kur ne kur rasos perliukas žaibsta,
Lyg pašvitu ant liekno piršto tapęs.*

*Bitelės zvimbia pro ausis skrydžiu parado,
Kad tik greičiau apgultų baltus žiedus.
Nukris šešėlis po medžiu be žado,
Tarytum spindulį saulutės būt palietęs.*

Gegužės 4 d. Clevelande Dievo Motinos parapijos salėje akademijos metu dainavo mergaičių trio, kuriai vadovauja Rita Kliorienė. Iš kairės: Lina Beržinskaitė, Laura Rukšėnaitė ir Kristina Kliorytė.

Giedrės K. nuotr.

NEW YORKO LIETUVIŲ DIENOS

Birželio 21-22 d.d. New Yorke bus žymiųjų Lietuvos dainininkų koncertas. Atvyksta Virgilijus Noreika, Vladimiras Prudnikovas, Eduardas Kaniava, Judita Leitaitė ir pianistė Nijolė Ralytė.

Jų koncertas įvyks šeštadienį, birželio 21 d., Holy Child Jesus parapijos salėje, 111-11 86 Ave. Richmond Hill, NY. Pradžia 6 val. Tuo pačiu metu vyks Algimanto Kezio foto darbų paroda ir gintaro ir lietuviškų rankdarbių paroda. Po koncerto bus vaišės be jokio ekstra mokesčio. Sekmadienį, birželio 22 d., 9 val. ryto mišiose Lietuvos menininkai giedos lietuviškas giesmes. Po mišių - blynų balius - taip pat nemokamai. Įėjimo į koncertą kaina - 30 dol. Šį koncertą rengia ir visas išlaidas apmoka Danutė ir Karel Dvorak ir Loreta ir dr. Gabriel Welch. Organizatoriai šį renginį pavadino New Yorko lietuvių dienomis. Prieš koncertą įvadinį žodį tars naujasis Lietuvos Gen. konsulas Mindaugas Butkus. Šis renginys pirmoj eilėj taikomas kitataučiams, ir jį stipriai remia Holy Child Jesus parapijos klebonas ir taryba. Tačiau atsilankyti kviečiami ir lietuviai.

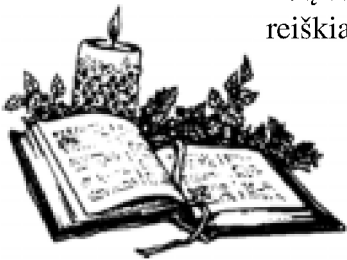
Romas Kezys

A. † A.

BIRUTEI NASVYTYTEI-SMETONIENEI

iškeliavus amžinybėn,

sūnams ANTANUI ir VYTAUTUI,
Jų šeimoms, giminėms ir artimiesiems
reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime.

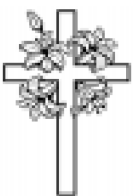
AMERIKOS LIETUVIŲ
TAUTINĖ SAJUNGA

A. † A.

BIRUTĖ SMETONIENĖ

Brangiai motinai mirus,
sūnus ANTANĄ ir VYTAUTĄ
nuoširdžiai užjaučiame
ir kartu liūdime.

Danutė Alseikienė ir Ramona

Amžinybėn
iškeliavo

A. † A.

BIRUTĖ
NASVYTYTĖ-SMETONIENĖ

Gilią užuojautą reiškiame
Velionės sūnams ANTANUI ir VYTAUTUI,
jų šeimoms ir kitiems artimiesiems.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga - Clevelando skyrius

PRIMINĖ PIRMOJO LIETUVIO PERGALEĘ EVERESTE

Vilnius, gegužės 5 d. (ELTA). Pažymint alpinisto Vlodo Vitkausko pergalingos kelionės į Everestą dešimtmetį, LNK televizija gegužės 10 d. rodė dokumentinį filmą “Kelias į Everestą”. Filmą įamžino pirmąją lietuvių ekspediciją, kuri prieš dešimt metų bandė užkariauti aukščiausią pasaulio viršūnę. Juostos režisierius ir operatorius - Vytautas Damaševičius.

Ekspediciją į Everestą sumanė JAV gyvenantis Aleksandras Bertulis. 1992 m. rudenį dešimties lietuvių grupė ir latvis Aivaras Bojaras bandė užkopti į Žemės viršūnę. Tačiau ekspedicija baigėsi nesėkme. V. Vitkauskui tik po pusmečio - 1993 m. gegužės 10-ąją pavyko nugalėti Everestą. 8,848 metrų aukščio viršūnė vadinama pasaulio stogu. “1993-ųjų gegužės 10-ąją stovėjau Everesto viršūnėje, - savo knygoje “Everestas - manoji lemtis” dalijasi prisiminimais V. Vitkauskas. - Maždaug 130-čiai kopėjų iš įvairiausių pasaulio šalių užmojis pasiekti Žemės viršūnę kainavo gyvybę. Aštuonias aukas Kalnas pasiėmė atmintiną 1993 m. pavasarį”. Filmo kūrėjai dar spėjo pakalbinti tuomet žuvusį garsųjį latvių alpinistą A. Bojarą.

HERMES *phone*
a Nexcom company

Mažiausios skambučių iš
JAV ir Kanados į Lietuvą kainos

Atsidarykite išankstinio mokėjimo paslaugos skambinimo sąskaitą internete
www.hermesphone.com arba telefonu **1-877-748-7964** ir kalbėkite pigiau:

- ➔ Į Lietuvos fiksuotus telefonus - 0.16 USD/min
- ➔ Į Lietuvos mobilius telefonus - 0.20 USD/min

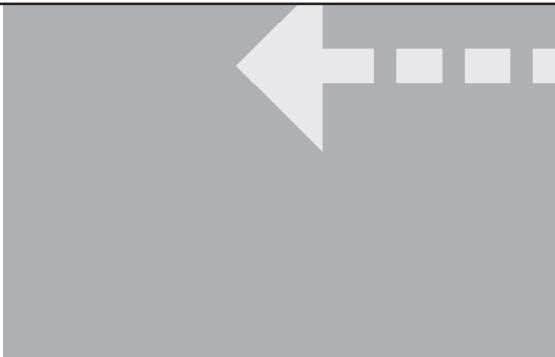
Jūs nemokėsite nei sujungimo nei kitų paslėptų mokesčių!

Taipogi Jums suteiksime:

- Papildomą PIN
- Automatinį numerio atpažinimą
- Puikią balso kokybę
- Nemokamą skambinimo sąskaitos aptarnavimą
- Patikimą klientų aptarnavimą
- Galimybę savo skambinimo sąskaitą tvarkyti internete
- Pokalbių apskaitą 6 sekundžių tikslumu

Dėl skambinimo sąskaitų įsigijimo, papildymo ar prireikus
daugiau informacijos:

Apsilankykite: **www.hermesphone.com**
Skambinkite nemokamu telefonu: **1-877-748-7964**

RENGINIŲ KALENDORIUS

BIRŽELIO 15 d., sekmadienį, 3:00 val. p.p. **Tragiškojo birželio** (1941) paminėjimas ir ekumeninės pamaldos už žuvusius ir nukentėjusius latvius, lietuvius ir estus Dievo Motinos parapijoje. Rengia *Clevelando Baltiečių Komitetas*.

RUGSĖJO 7 d. 11:30 v. ryto Šv. Jurgio parapijos gegužinė parapijos sodyboje.

RUGSĖJO 28 d. Lietuvių diena, Lietuvių Meno Ansamblio **“Dainava”** koncertas Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Rengia JAV LB Clevelando Apylinkės Valdyba.

LAPKRIČIO 16 d. nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. - Šv. Jurgio parapijos rudens šventė.

JAUNUČIŲ KREPŠINIO PIRMENYBĖS ATIDĖTOS!

2003 metų ŠALFASS-gos jaunučių krepšinio pirmenybės, turėjusios įvykti 2003 m. gegužės 30, 31 ir birželio 1 dienomis, Toronte, Ont., Kanadoje, yra **atidėtos** dėl SARS ligos pasirodymo Toronte ir bus vykdomos 2003 m. spalio 3, 4 ir 5 dienomis, Toronte. Rengia - Toronto PPSK “Aušra”.

Varžybas numatoma vykdyti šiose berniukų ir mergaičių klasėse: B (1987-88 m. gimimo), C (1989-90 m.), D (1991-92 m.), E (1993-94 m.) ir F “molekulių” (1995 m. gimimo ir jaunesnių). F (“molekulių”) ir, galbūt, net ir E klasėse komandos bus mišrios (CO-Ed).

Dalyvavimas yra atviras visiems lietuvių sporto klubams bei kitokiems lietuviškiems sporto vienetams, atlikusiems 2003 m. metinę ŠALFASS-gos narių registraciją. Komandų skaičius neapribotas visose klasėse. Principiniai, jaunesnių klasių žaidėjams yra leidžiama kartu žaisti ir vyresnėse klasėse, kiek laiko ir vietos aplinkybės leidžia. Mergai-

tės yra leidžiama žaisti berniukų komandose, tačiau ne atvirkščiai.

Pradinė komandų registracija privalo būti atlikta iki 2003 m. liepos 31 imtinai, šiuo adresu: Rimas Miečius, 54 Burrows Ave., Etobicoke, Ont. M9B 4W7, Canada. Tel: 416-234-0878; Faksas: 416-234-8506; E-mail: rimmer1@sympatico.ca

Varžybos prasidės spalio 3 d., penktadienio vakare tik toms komandoms, kurios sutinka. Nesutinkančios pradėti žaisti penktadienį, žais tik šeštadienį ir sekmadienį.

Po preliminarinės registracijos bus paskelbta galutinė varžybų programa, formatas, mokesčiai, galutinės registracijos data ir kitos detalės.

Pilnesnę informaciją gauna ŠALFASS-gos klubai. ŠALFASS-gai nepriklausantieji vienetai prašomi kreiptis į Rimą Miečių.

ŠALFASS KREPŠINIO KOMITETAS
ŠALFASS CENTRO VALDYBA

LAIŠKAS REDAKCIJAI

GERB. REDAKCIJA,

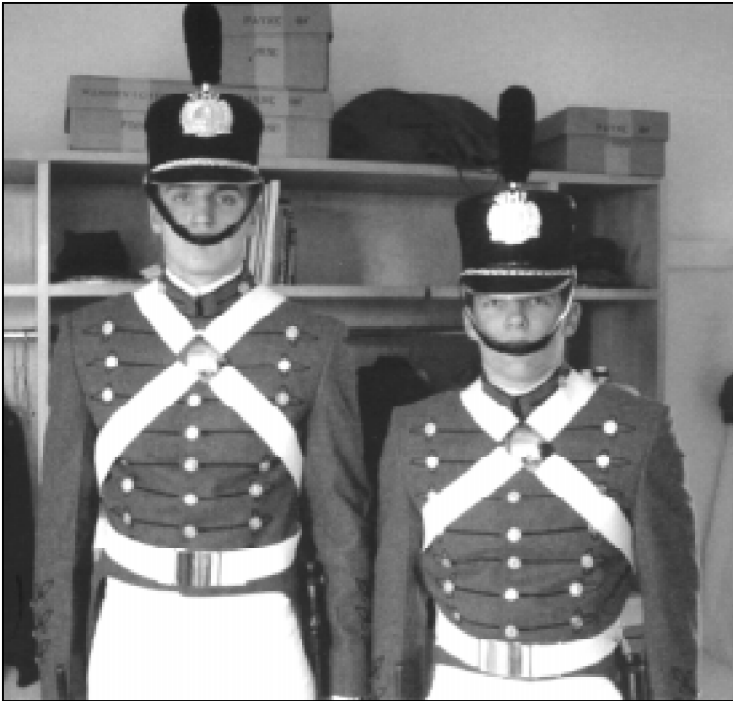
Š. m. balandžio 29 d. *Dirvos* numerio 9-ame psl. su viršelio nuotrauka paminėta svarbi knyga, “Anti-Communist Congress and Tribunal Proceedings”. Gerai pažiūrėkite į pavadinimą, jame neteisingai atspausdintas žodis “Proceedings”: turėjo būti “Proceedings”. Apie knygą *Dirvos* 10-ame psl. ilgoką, platinimą skatinantį, tolimesnių aukų prašantį straipsnį parašė V. Miliauskas, įvykusio kongreso organizacinio komiteto pirmininkas.

Knyga jau nuo metų pradžios platinama, lietuviams “peršama” dovanoti mokykloms bei bibliotekoms... Kaip gėda ir gaila! Argi gali būti, kad leidėjas ir knygos darbuotojai šios klaidos dar nepastebėjo? Ėmus ir tebeimant visuomenės bei fondų pinigais ir auksas, argi leidėjui gali nerūpėti svarbaus, reprezentacinio leidinio viršelio pakeitimas?

Antanas Dundžila, Port Orange, FL

DU LIETUVIAI, DU DRAUGAI, DU KADETAI

Kiek yra karo mokslo akademijų Amerikoje? Greičiausia daugumas atsakytų trys: West Point (kariuomenės), Annapolis (jūrininkų) ir Colorado Springs (lakūnų). Yra daugiau, tik ne taip žinomos - Pakrantės Apsaugos Akademija (New London), Virginia Military Institute (Lexington, VA) ir Citadel (Charleston, SC).

Virginia Military Institute kadetai. Iš k: Tadas Mankevičius, Jonas Norbutas. Romo Gedeikos nuotr.

Nuo 1990 iki 2002 metų Lietuva turėjo keletą kadetų, kurie studijavo pirmose trijose akademijose. Praeitą rudenį du Lietuvos studentai - Tadas Mankevičius ir Jonas Norbutas įstojo į VMI. Jų istorija yra labai įdomi.

Draugystė

Tadas iš Kauno, Jonas iš Klaipėdos nepažino viens kito Lietuvoje. Jų draugystė prasidėjo, kai jie susitiko skrisdami į Ameriką. Skrendant per Atlantą, jie sužinojo kad abudu keliauja į Roanoke, Virginia; kad abudu lankys St. Patrick katalikų gimnaziją, kad abudu baigs savo paskutiniuosius gimnazijos metus tenai, ir kad abudu žais krepšinį šioje gimnazijoje.

Jų paskutiniai mokslų metai buvo labai sėkmingi. Jie padėjo St. Patrick gimnazijai laimėti Virginijos gimnazijų čempionatą, baigė gimnaziją su gerais pažymiais ir abudu įstojo į universitetą.

Keliauja kartu

Aukštaūgis Mankevičius (6'9") gavo daug stipendijų žaisti krepšinį įvairiuose universitetuose. Bet, kadangi jam patiko kadetų gyvenimas, drausmė, jis nutarė įstoti į VMI.

Norbutas, vietoj krepšinio stipendijos gavo mokslo stipendiją (Academy Command Scholarship). Rudenį abudu draugai pradėjo keliauti tuo pačiu nauju keliu. Ši kelionė yra įdomi, nes Tadas yra pirmas Lietuvos krepšininkas, kuris, turėdamas daug galimybių lankyti kitas, geriau žinomas kolegijas, nusprendė įstoti į karo mokslo akademiją.

Amerikos civilinis karas

“Virginia Military Institute” buvo įsteigtas 1839 metais. Institutas pasižymėjo per Amerikos civilinį karą, kai 1864 metų gegužės 15 dieną, visi jos kadetai prisijungė prie gen. Breckinridge nuvargusios, apskurdusios kariuomenės. Jų herojiškas kovojimas padėjo nugalėti žymiai didesnę generolo Siles šiaurinę kariuomenę. (“New Market” mūšis).

Puiki ateitis

Tadas įvertino savo pirmuosius metus labai pozityviai. Būdamas pirmametis, jis negavo daug progų ilgai žaisti per rungtynes, bet kai žaidė, tai žaidė puikiai. Prieš baigiant sezoną, jo treneris pasakė, kad ateinantį rudenį jis bus komandos pagrindinis centras. Mokslo atžvilgiu metai irgi buvo sėkmingi. Jo GPA buvo 3.4.

Jonas baigė pirmuosius metus taip pat sėkmingai. Jo GPA buvo 3.5. Ateinantį sezoną treneris pakvietė Joną būti komandos valdybininku.

Rimas Gedeika

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

METAMS - \$40,
PUSEI METŲ - \$25,
PIRMA KLASĖ - \$63,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$115.00

DIRVAI AUKOJO

J. Maurukas, S. Pasadena FL. 500
M.Juodišius, Juno B. FL 25
M.Aukštuolis, Cleveland, OH 20
M.Jasėnas, Mount Dora, 20
A.Brizgys, Kingwood, TX 20
M.Gruzdys, Bay Village, OH 20
N.Šnipaitė, Medfield, MA 20
V.Kliorys, Richmond Hts. OH 10
K.Šiupins, Willoughby, OH . 10
K.Narbutaitis, Mayfield, OH . 10
V.Petkus, St. Pete. B., FL 10
R.Snarskis, Daytona B., L 10
A.Prapuolenis, Putnam, CT ... 10

*Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame,*

o ypač **dr. J. Maurukui**, kuris šį kartą atsiuntė labai laikraščiui reikalingą didesnę auką, nes *Dirvos* leidimo išlaidos didėja, o skaitytojų mažėja.

OPEN HOUSE

Jun. 1, 12:00 to 2:00

30322 Clarmont

Willowick, OH

For sale by owner

3 bedroom ranch

wood floors throughout

full basement with

finished rec. room

all appliances included

and many updates.

Immediate occupancy

134.900 dol.

Tel.1-440-343-7151

FOR RENT

2 bedroom apartment

double house up

20426 Lakeshore Blv.

Euclid, OH

Tel.: 481-2419

• **Jonines** paskelbti valstybine švente, o birželio 24 dieną - nedarbo diena siūlo Seimo narys liberalas Eligijus Masiulis. “Jeigu 43 proc. Lietuvos gyventojų mano, kad Joninės turėtų tapti oficialia valstybine švente ir nedarbo diena, valdžia turi atsižvelgti į piliečių lūkesčius ir pradėti diskusijas”, - teigė E.Masiulis. Pasak jo, Joninių šventimas padėtų Lietuvai išlaikyti ir pabrėžti savitos kultūros bruožus integruojantis į Europos Sąjungą.

Motociklistų susibūrimas žvelgiant nuo kūdros Jurginės aikštėje. G. Juškėno nuotr.

IVAIRENYBĖS

• **Pinigai - galvažudžiai.** Europos Sąjunga per PHARE, SAPARD ir ISPA programas siekia padėti Lietuvai pasirengti stojimui į ES. Briuselyje manoma, kad Lietuva pažengusi tiek toli priekį, jog SAPARD lėšas jai patikėta skirstyti **savarankiškai**. Tuo tarpu tikrovė kitokia - Lietuvos valdininkams sunku nesusigundyti dideliais pinigais, o sąžiningumo kriterijai ne visuomet atitinka Briuselio standartus.

• **“Jaunimas prieš korupciją”.** Lietuvos teisės universiteto, Vilniaus universiteto studentai ir sostinės gimnazijų moksleiviai užsienio reikalų ministrui Antanui Valionui įteikė kvietimą diplomatinio korpuso ir tarptautinių organizacijų atstovams Lietuvoje dalyvauti jaunimo antikorupcinio projekto pristatyme. Jaunimo atstovai taip pat pristatė projektą “Jaunimas prieš korupciją” ir akcijas mokyklose. Organizuojamos apskritojo stalo diskusijos korupcinėmis temomis, debatai, seminarai, “švarių rankų” akcijos mokyklose, susitikimai su Seimo ir ministerijų atstovais.

• **Žemaitijos politikas tapo Lietuvos rekordininku.** Agentūra “Factum” į Lietuvos rekordų knygos Politikos skyrių įrašė naują rekordą. Tai daugiausia protesto renginių, kuriuos organizavo klaipėdietis Justinas Burba. Vienas arba kartu su savo bendražygiais jis nuo 1999 m. balandžio 6 d. iki 2002 m. spalio 13 d. surengė 109 protesto renginius. Per šį laikotarpį iš viso buvo surengti 53 susirinkimai, 45 piketai, 9 eitynės, 2 bado akcijos. Klaipėdietis išradėjas, verslininkas ir visuomenės veikėjas J. Buba taip pat yra 3 švenčių organizatorius.

SPORTAS

SLIDINĖJIMO PIRMENYBĖS

2003 metų Š. Amerikos Lietuvių slidinėjimo pirmenybės įvyko kovo 25 d., Park City, Utah. Varžybas vykdė ŠALFASS-gos slidinėjimo sekcija, Š. Amerikos Lietuvių Gydytojų draugijos metinės slidinėjimo iškylos apimtyje. Pirmenybes organizavo Gailė Ošlapaitė, o varžybų vadovu buvo Algirdas Šėkas (LSK Banga). Programoje - modifikuotas didysis slalomas, 2 nusileidimai.

Dalyvavo 18 slidinėtojų: 12 vyrų (iš jų 3 jaunučiai iki 17 metų) ir 6 moterys (iš jų 1 jaunutė). Varžybos buvo vykdomos 4-se klasėse vyrams ir tik dvejose moterims. Po 2 nusileidimus buvo vykdoma visose klasėse. Tik greitesnio nusileidimo laikas buvo imamas nustatyti užimtas vietas

paskirose klasėse, tačiau vyrų ir moterų absoliučių laimėtojų nustatymui buvo imama abiejų nusileidimų laikų suma, nepaisant amžiaus ir klasės.

Varžybos praėjo sklandžiai ir geroje nuotaikoje. Pritarta dalyvavimui 8-se Pasaulio lietuvių slidinėjimo varžybose 2004 metų pavasarį Prancūzijoje.

Techniškos pasekmės

Pateikiame slidinėjimo varžybų techniškas pasekmes. Absoliučių laimėtojų pasekmės reiškia abiejų nusileidimų laikų sumą. Paskiroms klasėms duodama tik greitesnio nusileidimo laikas. Po pavarės - nurodyta valstija (jei žinoma). Absolūtiems laimėtojams duota 3 vietos, paskirų klasių - tik pirma vieta.

Vyrų absoliutūs laimėtojai:

1) Matas Freimanas (Kanada)

34.16 sek., 2) Rimas Veitas 35.32 sek., 3) Rimas Tumas (CA) 37.25 sek.

Moterų absoliučios laimėtojos: 1) Gailė Ošlapaitė (CA) 39.87 sek., 2) Rima Bakaitytė 42.45 sek., 3) Audra Povilaitytė-Schoen (IL) 46.09 sek.

Jaunučių 12 m. ir jaunesnių: Vytautas O. Prunskis (IL) 18.36 sek.

Vyrų (17-45 metų): Matas Freimanas (Kanada) 16.91 sek.

Vyrų (46-65 m.): Rimas Tumas (CA) 18.62 sek.

Vyrų (66 m. ir vyresnių): Algis Šėkas (CA) 19.86 sek.

Mergaičių jaunučių (12 m. ir jaunesnių): Kristina Prunskytė (IL) 24.63 sek.

Moterų (17-45 m.): Gailė Ošlapaitė (CA) 19.57 sek.

ŠALFASS-gos
Slidinėjimo sekcija

CLEVELANDO ŽAIBAS - SENJORŲ KREPŠINIO LAIMĖTOJAI

Kovo 29-30 dienomis, Hamiltone, Ont., Kanadoje įvyko ŠALFASS-gos vyrų senjorų (35 m. ir vyresnių) krepšinio pirmenybės, kurias surengė Hamiltono LSK “Kovas”, vadovaujamas pirmininko Viktoro Vinerskio.

Varžybose dalyvavo 6 komandos: Čikagos ASK “Lituanica”, Detroito LSK “Kovas”, Clevelando LSK “Žaibas”, Toronto PPSK “Aušra” ir šeimininkai - Hamiltono LSK “Kovas” I ir II.

Pirmiausia buvo žaidžiama taškų sistema, dvejose grupėse: A grupę sudarė Aušra, D. Kovas ir H. Kovas I, o B grupę - ASK Lituanica, Žaibas ir H. Kovas II.

A grupėje, H. Kovas I įveikė Aušrą 57:54 ir D. Kovą 63:46, o Aušra nugalėjo D. Kovą 71:64. Komandos laimėtojai 1) H. Kovas I (2-0), 2) Aušra (1-1), 3) D. Kovas (0-2)

B grupėje Žaibas laimėjo prieš H. Kovą II 78:56 ir prieš ASK Lituanicą 73:72, o ASK Lituanica viršijo H. Kovą II 78:70. Tuo būdu B grupės rikiuotė atrodė: 1) Žaibas (2-0), 2) ASK Lituanica (1-1), 3) H. Kovas II (0-2).

Baiginiuose žaidimuose trečios vietos žaidė dėl 5-tos vietos, antros - dėl 3-čios ir pirmos - dėl čempionato. Rungtynės dėl 5-tos vietos laimėjo D. Kovas prieš H. Kovą II 70:47. Žaidimo dėl 3-čios

vietos laimėtojais tapo ASK Lituanica įveikę Aušrą 66:40.

Permainingoje kovoje dėl čempionato, Clevelando LSK Žaibas pateikė staigmeną, nugalėdami praeitų metų čempioną H. Kovą I 55:54. Paskutinį kartą Žaibas laimėjo šias pirmenybes 1983 metais.

Galutinis komandų išsiriavimas (skliausteliuose - laimėjimai-pralaimėjimai): 1) Žaibas (3-0), 2) H. Kovas I (2-1), 3) ASK Lituanica (2-1). 4) Aušra (1-2). 5) D. Kovas (1-2). 6) H. Kovas II (0-3).

Varžybos praėjo sklandžiai ir tradiciniai geroje nuotaikoje. Pagarba šiems krepšinio mylėtojams, dar nenuspyrusiems krepšinio batelių po lova!

Algirdas Bielskus

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service
481-5397
New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter
• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!
OPEN
Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm
866 E. 200 th St.
Cleveland, Oh. 44119
Paul Stefanac

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga
William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770
Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą. Mūšio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION
SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ
Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119
DARBO VALANDOS :
Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.
KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$100,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)